

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

KRAJSKÝ AKČNÍ PLÁN ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ PARDUBICKÉHO KRAJE III

ANALÝZA POTŘEB V ÚZEMÍ PRO POTŘEBY KAP III

Dokument Analýza potřeb na území Pardubického kraje

zpracoval odborný tým KAP s přispěním Metodické podpory akčního plánování pro RT KAP
červen 2022

Obsah

1.	Seznam použitých zkratk	3
2.	Úvod	4
3.	Metodika	4
4.	Struktura analýzy	6
5.	Vstupní zhodnocení stavu oblastí ovlivňující vzdělávání v krajském kontextu	7
5.1	Charakteristika Pardubického kraje	7
5.2	Struktura hospodářství, pracovní síla a zaměstnanost v Pardubickém kraji	12
5.2.1	Trh práce v Pardubickém kraji	17
5.2.2	Absolventi škol na trhu práce	20
5.2.3	Stručná charakteristika stavu a vývoje poptávky zaměstnavatelů po pracovní síle	20
5.2.4	Spolupráce škol a firem z hlediska trhu práce	21
5.2.5	Změny v uplatnitelnosti profesí na trhu práce	26
5.3	Vzdělávací soustava Pardubického kraje	27
5.3.1	Předškolní vzdělávání	27
5.3.2	Základní vzdělávání	27
5.3.3	Střední vzdělávání	29
5.3.4	Vyšší odborné vzdělávání	32
5.3.5	Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami	33
5.3.6	Zájmové a mimoškolní vzdělávání	35
5.3.7	Další vzdělávání pedagogických pracovníků	37
5.3.8	Další vzdělávání dospělých v rámci celoživotního učení	38
5.3.9	Souhrn	38
6.	Vyhodnocení uplatňování klíčových témat KAP (oblastí intervence)	40
6.1	Rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity	40
6.2	Polytechnické vzdělávání	41
6.3	Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli	42
6.4	Kariérové poradenství	43
6.5	Podpora čtenářské gramotnosti a podpora matematické gramotnosti	44
6.6	Rozvoj potenciálu každého dítě/žáka/studenta/účastníka neformálního vzdělávání (Podpora individualizace výuky a vyššího využívání didaktických postupů umožňujících vzdělávání heterogenních kolektivů)	45
6.7	Podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání	46
6.8	Spolupráce KAP a MAP	47

1. Seznam použitých zkratk

CLIL	Content and Language Integrated Learning (výuka předmětu se uskutečňuje pomocí cizího jazyka)
ECDL	Mezinárodní standard pro digitální znalosti a dovednosti
ICT	Informační a komunikační technologie
I-KAP	Implementace Krajského akčního plánu vzdělávání (projekt na podporu implementace KAP)
IROP	Integrovaný regionální operační program
ITI	Integrované územní investice (Integrated Territorial Investments)
KAP	Krajský akční plán rozvoje vzdělávání
KHK Pk	Krajská hospodářská komora Pardubického kraje
KrÚ Pk	Krajský úřad Pardubického kraje
P-PINK	Pardubický podnikatelský inkubátor
OP VVV	Operační program výzkum, vývoj a vzdělávání
OP JAK	Operační program Jan Amos Komenský
MAP	Místní akční plán rozvoje vzdělávání
MAS	Místní akční skupiny
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
NPI	Národní pedagogický institut
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
Pk	Pardubický kraj
P-KAP	Podpora krajského akčního plánu
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
RSK Pk	Regionální stálá konference Pardubického kraje
RT KAP	Realizační tým krajského akčního plánu vzdělávání Pardubického kraje
RVP	Rámcový vzdělávací program
SŠ	Střední škola
ŠAP	Školní akční plán
Šablona	Projekt se zjednodušeným vykazováním nákladů
ŠVP	Školní vzdělávací program
ŠIKK	Školská inkluzivní koncepce kraje
ÚP	Úřad práce
VOŠ	Vyšší odborná škola
VŠ	Vysoká škola
ZŠ	Základní škola

2. Úvod

Předkládaný materiál **Analýza potřeb v území pro potřeby KAP III** (dále jen „Analýza“) představuje klíčový zdroj informací pro tvorbu dokumentu **Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Pardubického kraje III (KAP III)**, který vznikne jako jeden z významných výstupů nového projektu „**Rozvoj a aktualizace KAP**“ (**KAP Pk III**), reg. číslo CZ.02.3.68/0.0/0.0/20_082/0023012, období realizace 1. 2. 2022 – 30. 11. 2023.

Cílem projektu je prohloubit a zkvalitnit systém akčního plánování a spolupráce v oblasti vzdělávání na území Pardubického kraje. Projekt navazuje a doplňuje předcházející projekt „Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Pardubického kraje“ (reg. číslo CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_002/0000308), jehož výstupem byly dva zpracované Krajské akční plány (KAP I, KAP II). Aktuální projekt KAP Pk III je v souladu s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Pardubického kraje i ČR a se Strategií vzdělávací politiky ČR 2030+.

Projekt KAP Pk III si klade za cíl vybudovat a následně posilovat fungující systém vzájemné spolupráce klíčových aktérů podílejících se na procesu vzdělávání v Pardubickém kraji a napomoci k plánování strategických kroků směřujících ke zvýšení kvality poskytovaného vzdělávání a školských služeb, zejména na středních a vyšších odborných školách v kraji. Projekt se zaměřuje na intervence směřující ke zkvalitnění řízení škol a zvýšení kvality ve vzdělávání, včetně začlenění a rozvoje dlouhodobého plánování jako nástroje k efektivnímu řízení škol.

KAP je považován za nástroj pro zavádění systémových změn v oblasti vzdělávání, neboť zkušenosti z realizace předchozího projektu reflektují přetrvávající potřebu posilovat přenos těchto změn na úroveň jednotlivých škol. Dalším významným důvodem pro realizaci projektu KAP Pk III je potřeba prioritizace témat podpory v oblasti vzdělávání v kraji, nastavení vztahů projektů školní úrovně a systémové úrovně, sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe mezi školami a pedagogy.

Důležitým cílem projektu je zpracování **Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Pardubického kraje III (KAP III)**. KAP III představuje soubor dokumentů, zásadní pro akční plánování v území, skládající se z několika dílčích částí:

- ❖ **Analytická část** (*Analýzy potřeb území Pk, Analýza potřeb škol*)
- ❖ **Stanovení priorit**
(včetně Rámce pro investice do infrastruktury v Pk pro SŠ, VOŠ a konzervatoře a Rámce pro investice pro segment speciálního školství)
- ❖ **Roční akční plán pro rok 2023, 2024 a 2025**

Zpracovaný dokument **Analýza potřeb v území pro potřeby KAP III** je jednou z dílčích částí analytických podkladů, která představuje relevantní zdroj informací pro tvorbu *Krajského akčního plánu III (KAP III)*, z pohledu detailní analýzy trhu práce a vývoje vzdělávacího systému na území Pardubického kraje. Výstupy z Analýzy se stanou východiskem pro formulaci klíčových témat z oblasti vzdělávání, seřazených na základě důležitosti podle priorit Pardubického kraje.

3. Metodika

Metodický pokyn „Postupy KAP III“ uvádějí, že dokumenty KAP III nejsou strategií v území, ale podkladovým a prováděcím (implementačním) dokumentem k platnému Dlouhodobému záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR a na něho navázaného Dlouhodobému záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy kraje.

V průběhu tvorby KAP III v principu vycházíme z toho, co v kraji již bylo vytvořeno (DZV Pk, dokumenty KAP I a KAP II, RIS3, Regionální akční plán (RAP) - oblast vzdělávání střední školství) a využít těchto výstupů při společném dialogu nad vybranými náměty z oblasti vzdělávání s partnery a aktéry na území kraje. Po dohodě následně jednotlivá opatření prioritizovat a převést do zacílených aktivit, realizovaných v předem stanoveném harmonogramu. Pro tyto účely budou v rámci dokumentace KAP III zpracovány tzv. Roční akční plány 2023, 2024 a 2025.

Zpracování dokumentu **Analýza potřeb v území** bylo v gesci členů realizačního týmu KAP, přičemž bylo využito odborného vedení zástupkyně Metodické podpory akčního plánování (P-AP) při tvorbě Analýzy.

Realizační tým využíval pro tvorbu Analýzy vlastní i veřejně dostupné informační zdroje. Analýza potřeb v území vychází z podrobných rozborů opřených o sběr relevantních informací a dat, včetně zohlednění informací poskytnutých realizátory 13 projektů MAP na území kraje a dalších relevantních podkladů získaných od aktérů a ze zdrojů projektů z oblasti vzdělávání.

Základní dokumenty na národní úrovni, které byly využity k analýze krajských problémů, záměrů, cílů a priorit v oblasti vzdělávání a zaměstnanosti:

- ∞ Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+
- ∞ Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019-2023
- ∞ Metodický pokyn pro využití integrovaných nástrojů a regionálních akčních plánů
- ∞ Národní plán obnovy v gesci MŠMT
- ∞ Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce
- ∞ Analýzy úřadu práce (ČR i krajská pobočka Pardubice)
- ∞ Tematické zprávy České školní inspekce (ČŠI) a zprávy ze šetření
- ∞ Strategie ITI
- ∞ Implementační karta Zvýšení kvality vzdělávání ve strukturálně postižených krajích
- ∞ Mapa vzdělávacího ne/úspěchu (mapavzdelavani.cz)

Dalšími relevantními zdroji informací byly regionálně specifické analýzy vztahující se k problematice vzdělávání, uplatnitelnosti absolventů a potřeb trhu práce, například:

- ∞ Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Pardubického kraje
- ∞ Analýzy pro oblast vzdělávání – Regionální akční plán (kapitola Střední školství)
- ∞ Regionální inovační strategie Pardubického kraje (RIS3 Strategie)

Dokumenty akčního plánování rozvoje vzdělávání:

- ∞ Krajské akční plány rozvoje vzdělávání Pardubického kraje (KAP I, KAP II)
- ∞ Vyhodnocení KAP II zpracované a zrealizované v období předchozího projektu KAP Pk
- ∞ Pojetí tematických oblastí pro KAP (P-KAP)
- ∞ Zprávy z mapování stavu inkluzivního vzdělávání v jednotlivých krajích (P-KAP);
- ∞ Výsledky dotazníkových šetření v rámci Analýzy potřeb škol v Pardubickém kraji (P-KAP);
- ∞ Školská inkluzivní koncepce Pardubického kraje (I-KAP), vyhodnocení realizované intervence v území
- ∞ Opatření, které již v území proběhly včetně realizace MAP a I-KAP

4. Struktura analýzy

Analýza potřeb v území Pk byla zpracována v souladu s doporučením *Metodického listu č. 01 Analýza potřeb v území* pro tvorbu KAP III, který byl vytvořen v rámci projektu Metodická podpora akčního plánování (P-AP).

Při zpracování Analýzy pro KAP III navázal realizační tým na vyhodnocení KAP II zpracovaného a realizovaného v předchozím období KAP II a intervence, které již v území proběhly. Předmětem Analýzy je vývoj vzdělávání a trhu práce v kraji. Jedná se o analýzu klíčových dokumentů a dalších relevantních zdrojů, přičemž Analýza reflektuje klíčová témata KAP.

Struktura Analýzy potřeb v území pro KAP III do jisté míry kopíruje strukturu Analýzy v území použité v KAP II (z důvodu provázanosti a kontinuity krajského akčního plánování v oblasti vzdělávání v jeho navazující etapě).

Analýza je strukturována do tří navazujících částí:

Vstupní zhodnocení stavu oblastí ovlivňujících vzdělávání v krajském kontextu

Základní charakteristiky stavu zásadních oblastí z hlediska vlivu na rozvoj vzdělávání v Pk: demografický vývoj, odvětvová struktura hospodářství, vývoj trhu práce, vývoj vzdělávací soustavy (struktura oborů vzdělání a škol v kraji, vývoj počtu žáků a absolventů, problémy v oblasti vzdělávání v kraji).

Vyhodnocení uplatňování klíčových témat KAP (oblastí intervence)

Zhodnocení stavu témat definovaných metodikou Postupy KAP III.

Klíčová/povinná témata, kterými se musí zabývat KAP:

- Rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity
- Polytechnické vzdělávání
- Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli
- Kariérové poradenství
- Podpora čtenářské gramotnosti
- Podpora matematické gramotnosti
- Rozvoj potenciálu každého dítěte/žáka/studenta/účastníka neformálního vzdělávání
(podpora individualizace výuky a vyššího využívání didaktických postupů umožňujících vzdělávání heterogenních kolektivů)
- Podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání

Rozvojové priority v oblasti vzdělávání

Klíčová část Analýzy. Východiskem pro tvorbu byly strategické krajské dokumenty a další důležité dokumenty a zdroje, které reprezentují cíle a priority Pardubického kraje v oblasti vzdělávání.

Logiku Analýzy popisuje schéma „PROBLÉM – PŘÍČINA – ŽÁDOUCÍ ZMĚNA /CÍL“. Tento soubor logických linek bude výsledkem Analýzy potřeb v území pro oblast vzdělávání.

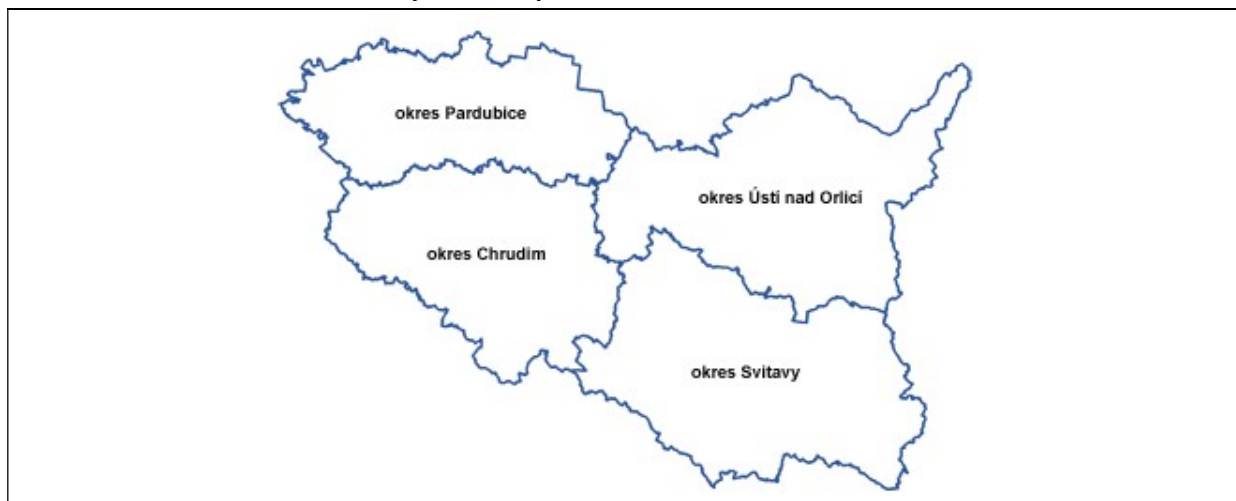
Analýzu zpracoval realizační tým s přispěním Metodické podpory akčního plánování pro RT KAP. Výstupy byly diskutovány v minitýmech tematických platforem z hlediska zajištění souladu řešených témat a reálných potřeb v území. Analýza se následně projednala v PS Vzdělávání při RSK Pk a posloužila jako podklad pro dialog a spolupráci s aktéry pro oblast vzdělávání (tematická setkání, workshopy s řediteli/zástupci škol, pedagogy, s pracovníky z Odboru školství KrÚ Pk a dalšími relevantními aktéry a zástupci projektů z oblasti vzdělávání).

5. Vstupní zhodnocení stavu oblastí ovlivňující vzdělávání v krajském kontextu

Provedená Analýza potřeb území Pardubického kraje (APÚ) odráží aktuální situaci na trhu práce ve vztahu ke vzdělávání, přičemž s ohledem na skutečnost, že následuje v poměrně krátkém období po první APÚ, jsme se soustředili především na změny na trhu práce. S tím souvisí poměrně významné změny v požadavcích firem na kompetence zaměstnanců a tedy i požadavky na změny ve výuce na školách, zejména na školách poskytujících střední odborné vzdělání.

Hned na úvod je ovšem nezbytné zdůraznit důležité okolnosti, kterými je jednak skutečnost, že tato analýza je zpracovávána v poměrně krátkém časovém úseku ve vztahu k Analýze potřeb území v rámci dokumentu KAP II (schválený Zastupitelstvem Pardubického kraje dne 18. 2. 2020). Druhou skutečností je realita současnosti, v níž je tato analýza zpracovávána - třetí měsíc války na Ukrajině se všemi důsledky z toho plynoucími (vysoký počet uprchlíků, zátěž školství, změny v mezinárodním obchodu nesoucí nutné změny v ekonomice České republiky). Očekávání roku 2020, formulovaná v dokumentu KAP II, se rozhodně změní, budou ovlivněna dopady pandemie Covid-19 na školství, hospodářství a celou naši společnost, také se zde odrazí důsledky ozbrojeného konfliktu na Ukrajině.

Obr. 1: Rozdělení Pardubického kraje na okresy

Zdroj: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/pardubicky-kraj/okresy/>

5.1 Charakteristika Pardubického kraje

Pardubický kraj je z administrativně-správního hlediska tvořen 4 okresy (Chrudim, Pardubice, Svitavy a Ústí nad Orlicí), 15 správními obvody obcí s rozšířenou působností (obce III. stupně), 26 správními obvody obcí s pověřeným obecním úřadem (obce II. stupně) a 451 obcemi (38 z nich má statut města a dalších 10 je městysem). Krajskou metropolí Pardubice obývá 17,4 % obyvatel kraje. V kraji je celkem 38 měst, ve kterých žije 61,8 % obyvatel kraje. Třemi největšími městy Pardubického kraje jsou Pardubice, Chrudim a Svitavy. Pro sídelní strukturu Pardubického kraje (stejně jako celé České republiky) je typické vysoké zastoupení malých obcí (měřeno počtem obyvatel). Ve velikostních skupinách obcí do 1.000 obyvatel se nachází téměř 82 % obcí v kraji. V těchto obcích přitom žije pouze čtvrtina populace kraje.

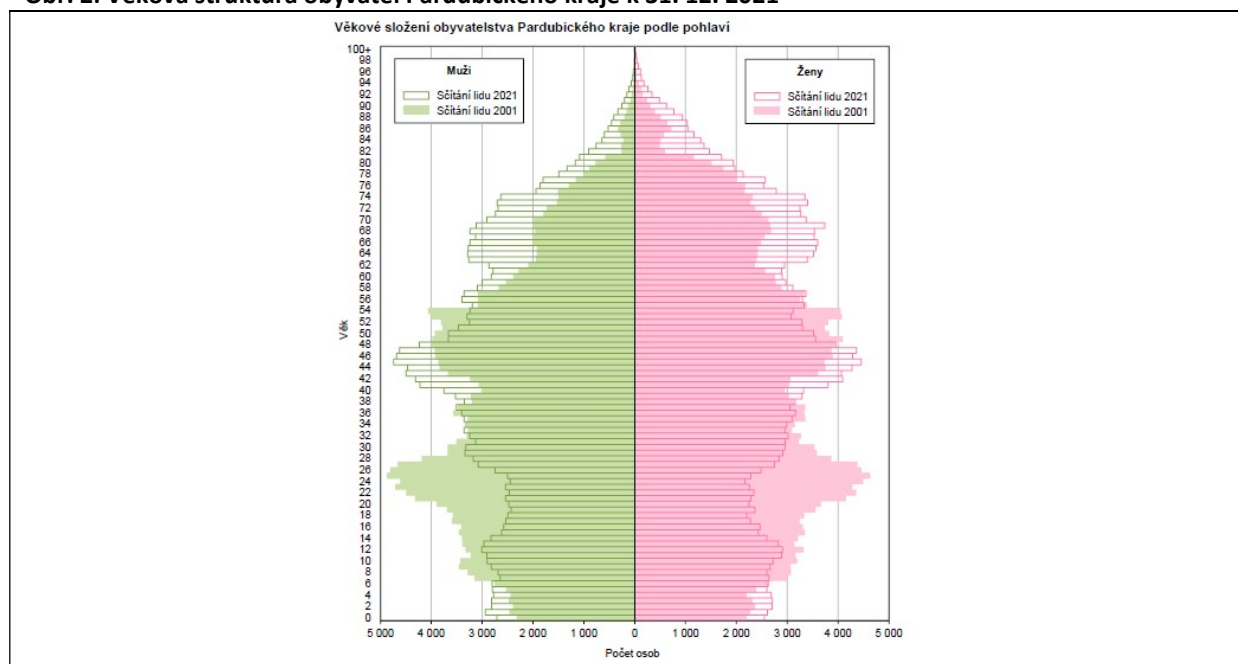
Mzdy v kraji sice v posledních letech rostou, avšak rozdíl v průměrné mzdě ČR a Pardubického kraje stále nedosahuje úrovně průměrné mzdy v ČR. Výše mezd jednotlivých zaměstnaneckých kategorií se liší od průměru ČR zejména v nejvyšších příjmových skupinách (Pardubický kraj vykazuje druhou nejnížší průměrnou hrubou měsíční mzdou vědeckých a odborných duševních pracovníků - specialistů v ČR). Vzniklá situace tak s sebou nese zvýšené riziko v odchodu vysoce kvalifikovaných pracovníků z kraje za vyšší mzdou do regionů vyznačujících se vysokou koncentrací vědeckovýzkumné a inovační infrastruktury (Praha, Brno) a investiční aktivitou do jejího

dalšího rozšiřování (Ostrava, Olomouc, Brno), přičemž dobré dopravní spojení na tyto metropolitní oblasti může tento „braindrain“ dále posilovat. Za další možný a nezanedbatelný bonus pro tyto pracovníky lze považovat nabídku možností různých variant home-office, jejichž výhody firmy využívají ve zvýšené míře a jsou standardní součástí popisů poptávaných pracovních míst.

Demografický vývoj a jeho dopady na vzdělávací soustavu

V Pardubickém kraji žije 514 256 obyvatel (stav k 31. 12. 2021). Věkovou strukturu obyvatelstva kraje dokumentuje obr. č. 2 a tabulka č. 1.

Obr. 2: Věková struktura obyvatel Pardubického kraje k 31. 12. 2021

Zdroj: ČSÚ

Věková struktura obyvatelstva kraje je formována různě početnými skupinami osob jednotlivých ročníků narození. Jde zejména o důsledek kolísavého vývoje porodnosti a také úmrtnosti ve vyšším věku. Početně nejsilnější generaci v kraji tvoří osoby narozené v 70. letech 20. století. Druhá velmi početná generace obyvatel v kraji se již dostala mezi osoby v seniorském věku. V tomto případě jde o osoby narozené po druhé světové válce, tj. na přelomu 40. a 50. let 20. století. Naopak početně nejslabší generaci v kraji (pomineme-li nejstarší seniory) tvoří osoby narozené ve druhé polovině 90. let 20. století a na počátku 21. století. (zdroj ČSÚ).

Tabulka č. 1: Vývoj počtu obyvatel Pardubického kraje za posledních 5 let (stav k 31. 12. 2021)

	2017	2018	2019	2020	2021
Počet obyvatel celkem	518 337	520 316	522 662	522 856	514 256
muži	256 604	257 948	259 694	259 789	255 233
ženy	261 733	262 368	262 968	263 067	259 023

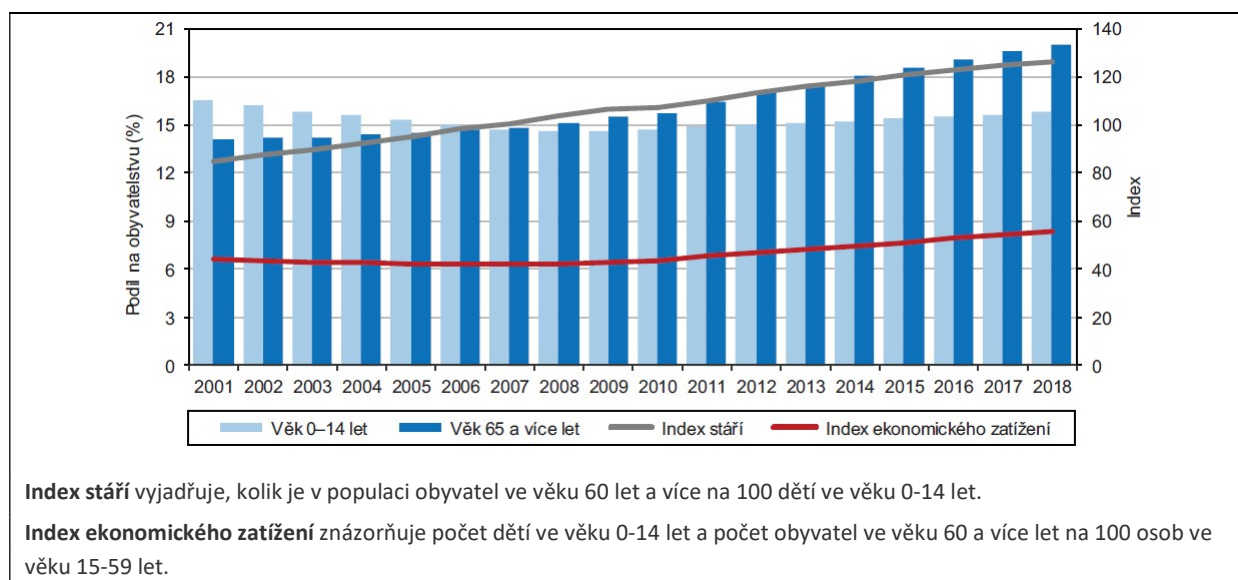
Zdroj: ČSÚ

Z dlouhodobého pohledu ovlivňuje růst počtu obyvatel v Pardubickém kraji především stěhování. Na kladné hodnotě migračního salda se podílí zejména zahraniční migrace, nyní jde o nezanedbatelný počet obyvatel, kteří přicházejí v důsledku války na Ukrajině. Podle údajů ČSÚ roste zvolna počet živě narozených dětí, ovšem současně se mírně snižuje počet osob v produktivním věku (15 až 64 let). Počet i podíl obyvatel v této skupině klesá již od roku 2009, kdy do produktivního věku začaly přecházet populačně slabé ročníky 2. poloviny 90. let

20. století. V produktivním věku jsou při tom nejpočetnější generace obyvatelstva narozené v 70. letech minulého století.

Popis věkové struktury obyvatelstva se v intervalu od zpracování dokumentu KAP II prakticky nezměnil, proto je jsou zde uvedeny dva grafy shodné s informací v KAP II - graf věkové struktury (kohorty obyvatelstva ve věku 0-14 a 65+) viz graf č. 1, a graf počtu obyvatel Pardubického kraje podle projekce do roku 2071 (index stáří a index ekonomického zatížení), viz graf č. 2. Počet obyvatel kraje v posledním období poznamenala zvýšená úmrtnost v důsledku pandemie Covid-19, což je patrné ve zpomalení celkového počtu obyvatel v roce 2020 a v poklesu počtu obyvatel v roce 2021. Analýza tohoto stavu je předmětem jiných studií, do problematiky vzdělávání a zaměstnanosti významně nezasahuje.

Graf č. 1: Věková struktura a věkové indexy obyvatel v Pardubickém kraji (stav k 31. 12. 2018)*

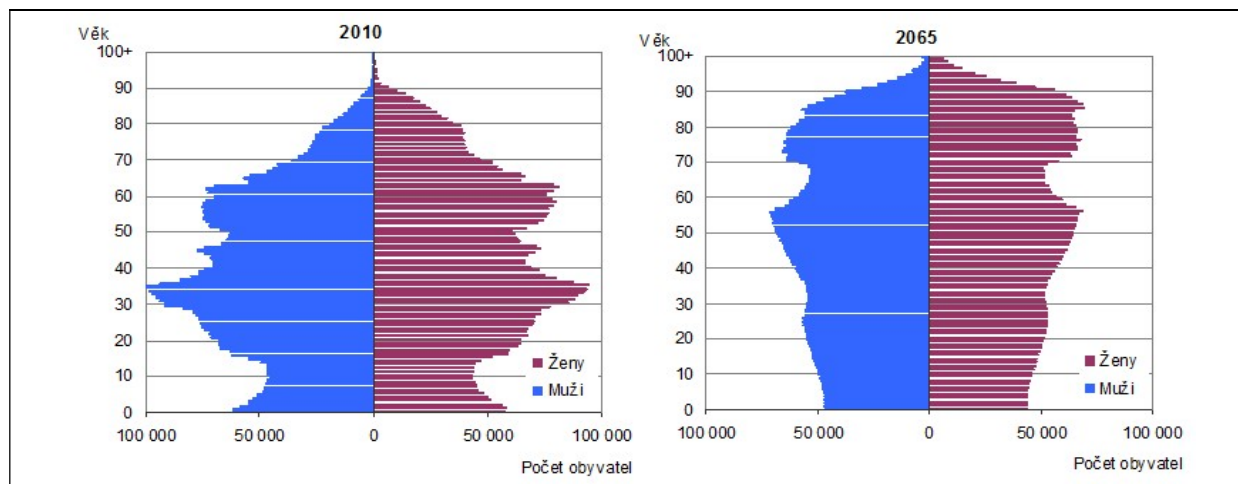

Zdroj: ČSÚ; *Použití dat je zdůvodněno v textu před grafem.

Očekávaný demografický vývoj do roku 2065

Z demografické projekce, kterou Český statistický úřad zveřejnil na počátku roku 2010, vyplývá, že počet obyvatel Pardubického kraje bude, stejně jako ve většině ostatních krajů, v budoucnu postupně klesat. Na populačním úbytku se budou podílet zejména nižší počty narozených dětí ve srovnání s počtem zemřelých. Tento populační úbytek by mohl být částečně zmírňován kladným saldem stěhováním, uvažovaným v rámci projekce. Prognózování migrace je však velmi složitý problém, jelikož její budoucí vývoj se dá obtížně odhadovat. Je ovlivněna celou řadou faktorů, zejména pak ekonomickou situací a s ní spojeným rozvojem území a migrací obyvatelstva v případě změny politické situace, či ozbrojených konfliktů v okolních státech.

Obr. 3: Věková struktura obyvatelstva ČR 2010 a 2065, střední varianta projekce

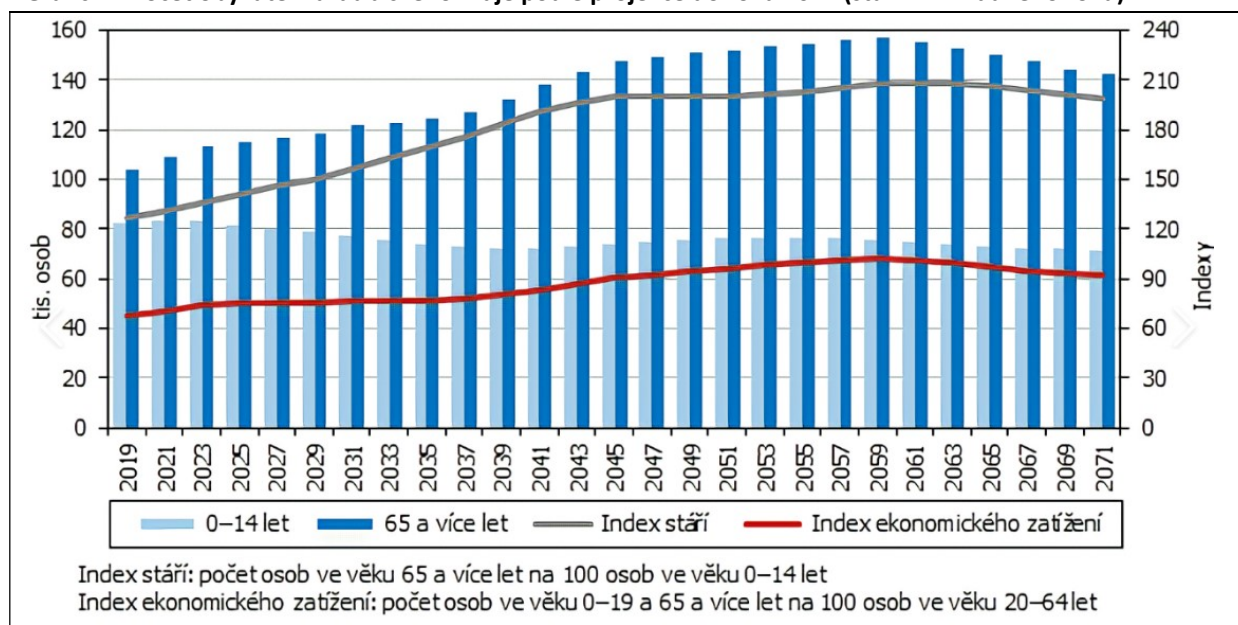

Zdroj: ČSÚ (<https://www.czso.cz/documents/10180/61566242/13013918u.pdf/6e70728f-c460-4a82-b096-3e73776d0950?version=1.2>)

Ani Pardubický kraj se nevyhne stárnutí populace. Procentní zastoupení osob pětadesátiletých a starších na obyvatelstvu kraje by se mělo od roku 2013 do čtvrtiny tohoto století zvýšit ze 17 % na 23 %. Projekce předpokládá rostoucí hodnotu průměrného věku v kraji a to 44,2 let v roce 2065.

Následující graf popisuje prognózu vývoje ekonomického zatížení a indexu stáří až do roku 2071. Popsaný vývoj představuje prognózu tzv. střední varianty a rozhodně bude průběžně zpřesňován s ohledem na aktuální podmínky.

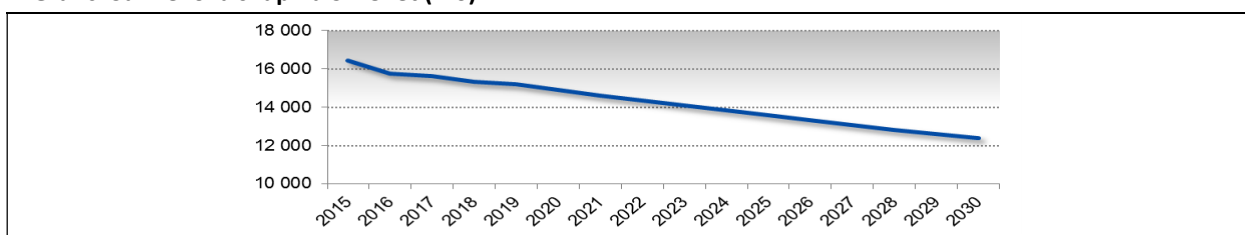
Graf č. 2: Počet obyvatel Pardubického kraje podle projekce do roku 2071 (stav k 1. 1. daného roku)

Zdroj: ČSÚ

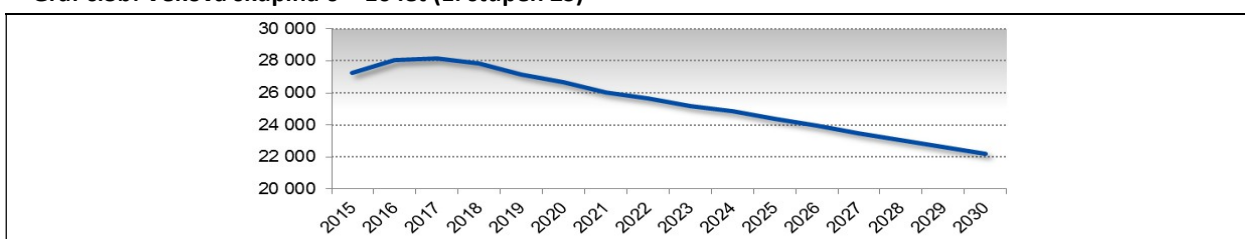
Grafy č. 3a - 3d (skupina souvisejících grafů): Projekce vývoje počtu dětí, žáků a studentů ve věkových skupinách 3–5 let (MŠ), 6–10 let (1. stupeň ZŠ), 11–14 let (2. stupeň ZŠ, vč. nižšího stupně víceletých gymnázií), 15–18 let (SŠ) a 19–21 let (VOŠ) v Pk v letech 2015 až 2030 (bez vlivu vnitřní i zahraniční migrace obyvatelstva) je uvedena v následující skupině grafů.

Graf č. 3a: Věková skupina 3 – 5 let (MŠ)

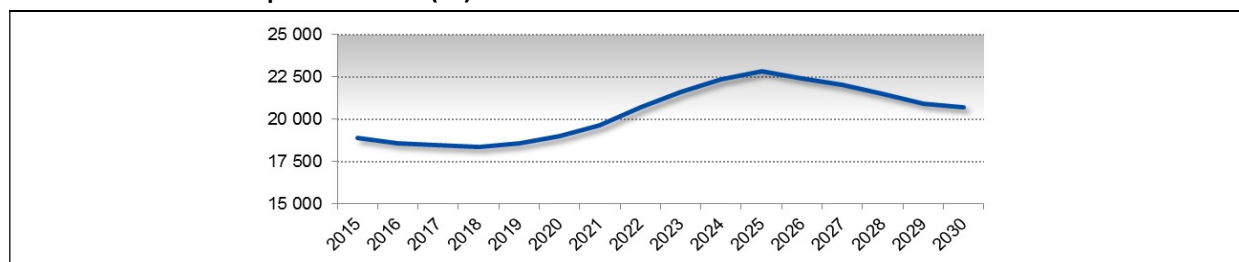
Zdroj: ČSÚ

Graf č.3b: Věková skupina 6 – 10 let (1. stupeň ZŠ)

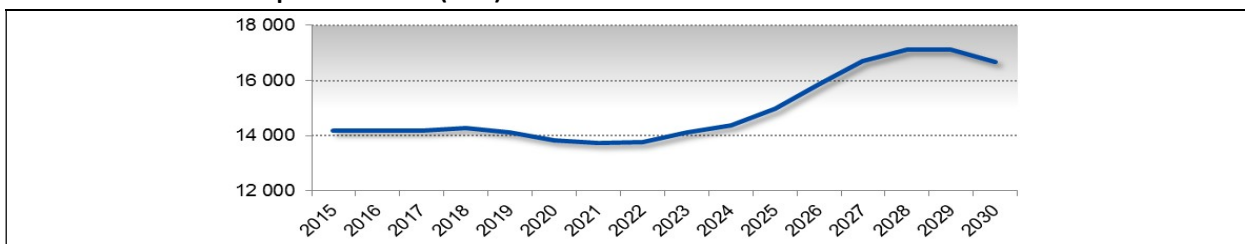
Zdroj: ČSÚ

Graf č. 3c: Věková skupina 15–18 let (SŠ)

Zdroj: ČSÚ

Graf č. 3d: Věková skupina 19–21 let (VOŠ)

Zdroj: ČSÚ

Z předložených prognóz vyplývá, že zátěž školství bude v následujících letech diverzifikována tak, že MŠ a ZŠ se budou dlouhodobě vyrovnávat s poklesem dětí ve věkové skupině 3 – 5 let (zde půjde o pokles cca o 4000 dětí) a ve skupině 6 – 10 let (zde je předpokládán pokles o cca 6000 dětí) oproti letům s maximálními počty žáků. V případě středního školství je předpokládán prakticky stabilní počet žáků a po roce 2024 by měl následovat vzestup počtu žáků s maximem v letech 2029 – 2030. I zde ovšem nastane v letech následujících pokles počtu žáků. *Uvedená prognóza bude ze strany ČSÚ nadále upřesňována a pro management škol všech stupňů a jejich zřizovatelů by měla být podkladem pro kvalifikované plánování rozvoje a stanovení odpovídající strategie vzdělávacích činností i rozvoje škol.*

Aktuální stav počtu žáků ve všech typech škol v Pardubickém kraji je významně ovlivňován příchodem žáků z Ukrajiny, kteří mohou být ovlivněni jak jazykovou bariérou, tak i v podstatě překotným útekem ze své země před válkou a nemožností se přirozeně vzdělávat ve svém rodném jazyce. Příchod těchto žáků v době, kdy se školství teprve vyrovnává s následky pandemie Covid-19, přináší další a dosud nepoznané zatížení celého školského systému, každé školy a zejména každého jednotlivého pedagogického pracovníka.

5.2 Struktura hospodářství, pracovní síla a zaměstnanost v Pardubickém kraji

Ekonomika Pardubického kraje je založena na tradičních průmyslových odvětvích (elektrotechnický průmysl, chemický průmysl, strojírenství, potravinářství) a rovněž je významně ovlivňována trendy, které přináší nadnárodní společnosti působící v kraji. Postupně klesá podíl zemědělství, lesnictví a rybářství. Nízký počet obyvatel Pardubického kraje se odráží i v jeho ekonomické výkonnosti, která se pohybuje ve většině sledovaných parametrů v pásmu průměru či mírného podprůměru ve srovnání s ostatními kraji. Například na tvorbě národního hrubého domácího produktu (HDP) se Pardubický kraj podílí pouze 4 %, což je třetí nejnížší příspěvek k HDP ČR.

Pro Pardubický kraj je významná průmyslová tradice, zejména v průmyslu elektrotechnickém, chemickém (koncentrovaný v Pardubicích), strojírenském, kovodělném, potravinářském a textilním. V období transformace neprošla průmyslová struktura kraje ve srovnání s jinými kraji příliš velkými změnami (kromě textilního průmyslu) a Pardubický kraj si tak dokázal udržet diverzifikovanou a relativně silnou průmyslovou základnu. V elektrotechnickém průmyslu došlo k rozpadu velkých firem a následnému vzniku malých a středních podniků a zároveň přišli i velcí zahraniční investoři.

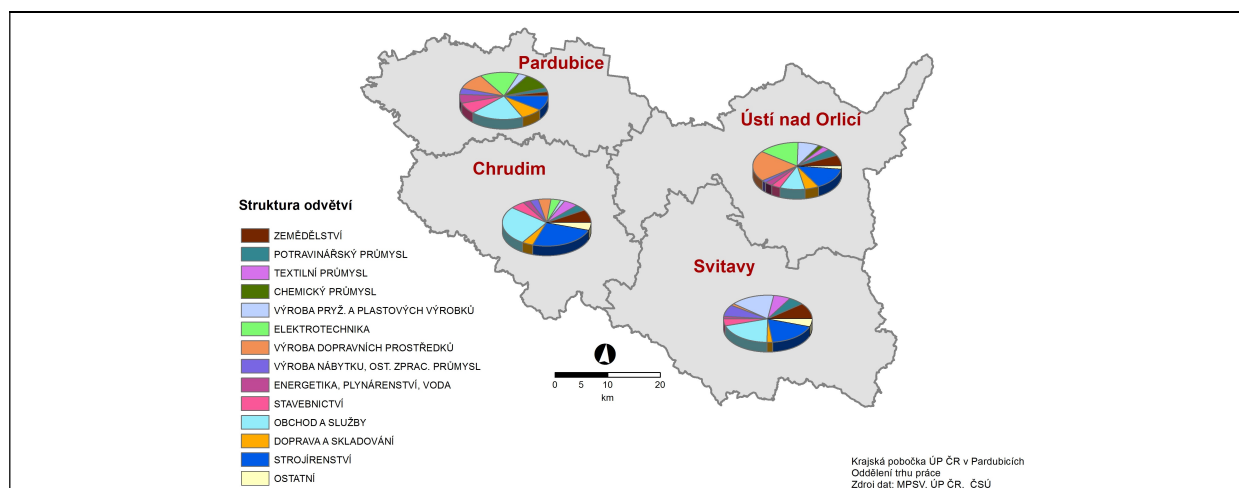
Mezi klíčové oblasti patří sektor elektroniky, konkrétně výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení (FOXCONN CZ, Panasonic Automotive Systems Czech), a elektrotechniky (AVX Czech Republic a OEZ). Jako další lze uvést automobilový sektor, konkrétně výrobci autobusů (Iveco Czech Republic, SOR Libchavy) či dodavatelé součástek (REHAU Automotive, RONAL CR, Autoneum CZ, KYB Manufacturing Czech, Faurecia Interiors Pardubice, JTEKT Automotive Czech Pardubice). Dodavatelé do automobilového průmyslu působí rovněž v sektoru plastikářství (Isolit-Bravo, FORMPLAST PURKERT). K dalším průmyslovým odvětvím v kraji se řadí strojírenství (KIEKERT-CS, Erwin Junker Grinding Technology, Rieter CZ, Poličské strojírný) či tradiční chemický průmysl (Synthesia).

Z inovativních společností s globálním působením lze jmenovat biotechnologickou společnost Contipro a.s., výrobce sledovacích systémů a radarů (ERA a.s., RETIA, ELDIS Pardubice) nebo firmy působící v oblasti výbušnin (Explosia, OZM Research). Zajímavé Start-upy s ambicí prosadit se na světových trzích vznikají zejména v oblasti informačních technologií. Podnikání v regionu doplňují stovky malých a středních podniků a individuálních podnikatelů ve výrobě i službách.

Ve srovnání s ostatními kraji má Pardubický kraj pestrou teritoriální strukturu exportu, více v něm figurují oblasti mimo EU i do rozvojových ekonomik, naopak podíl exportu do skupiny zemí označovaných jako evropské tranzitivní ekonomiky a export do dalších zemí je ve srovnání s ostatními kraji ČR podprůměrný. Hlavními vývozními partnery Pardubického kraje jsou Německo, Nizozemí a Francie. Přímé zahraniční investice míří zejména do elektrotechnického průmyslu. Do Pardubického kraje přicházejí nejčastěji dvěma způsoby, a to akvizicí stávajících firem (např. Foxconn – Tesla Pardubice, Saint Gobain – Vertex Litomyšl, Iveco – Karosa Vysoké Mýto) nebo jako investice na zelené louce (Bühler CZ s.r.o.).

Role malých a středních podniků (MSP) je v Pardubickém kraji významná. Dle informací Krajské pobočky Úřadu práce v Pardubicích jsou MSP značně navázány na velké podniky (na 1 pracovní místo v nich je vytvořeno 0,8 pracovních míst v malých a středních podnicích podílejících se na dodavatelských vztazích) a na území některých obcí s rozšířenou působností představují tyto velikostní kategorie největší a tedy i nejvýznamnější zaměstnavatele. Podíl MSP na zaměstnanosti je v Pardubickém kraji ve srovnání s ostatními kraji přesto poměrně nízký a v posledních letech dochází ještě ke snižování jejich podílu. Absolutně převládají malé a střední podniky ve službách, zároveň je podíl malých a středních podniků v sekundární sféře vyšší než 40 % a patří k vyšším v republice. Tento vyšší podíl v sekundárním sektoru může souviset právě s velkou návazností na velké podniky. Případný odchod velkých investorů by tedy způsobil významné potíže i malým firmám včetně propouštění jejich zaměstnanců.

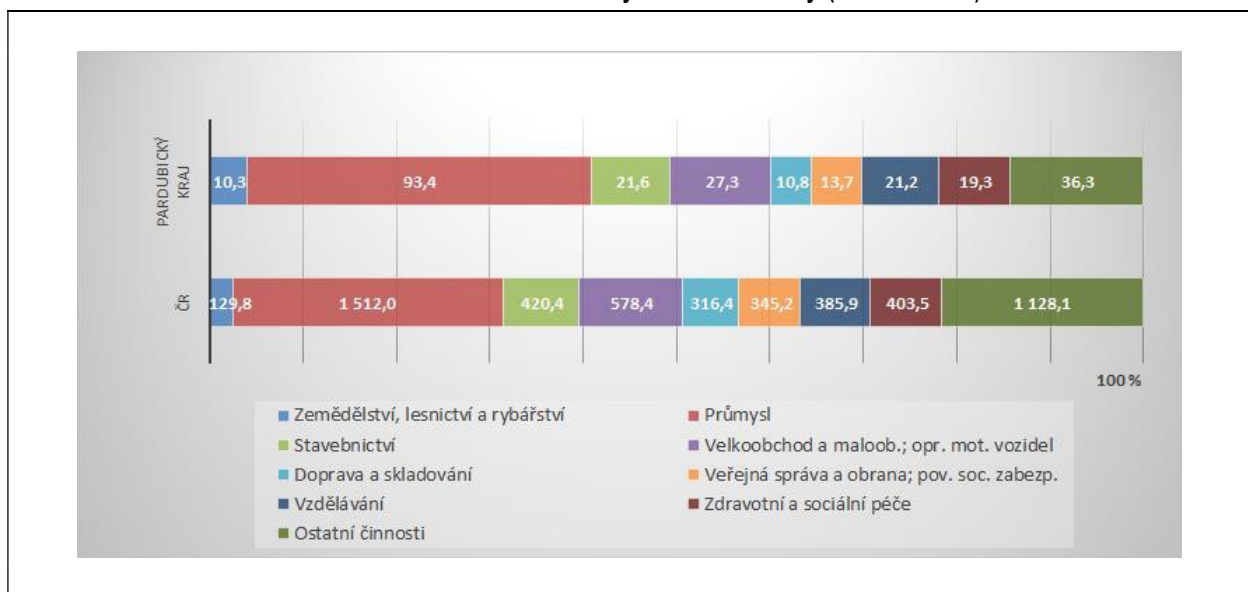
Kartogram č. 1: Rozložení jednotlivých typů odvětví v okresech Pardubického kraje.

Zdroj: ÚP ČR

Zaměstnanost dle odvětví v kraji je zachycena v grafu č. 4, který byl zpracován na základě údajů z Výběrového šetření pracovních sil ČSÚ. Ve srovnání s daty za celou ČR, je patrné, že Pardubický kraj se dle rozložení zaměstnanosti řadí mezi průmyslové kraje (téměř 40 % zaměstnanců je v oblasti průmyslu).

Graf č. 4: Rozložení zaměstnanosti v Pardubickém kraji dle odvětví kraji (k 30. 9. 2021)

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Významní zaměstnavatelé z regionálního a mikroregionálního hlediska

Níže jsou uvedeny firmy, které v rámci daných mikroregionů lze považovat za významné zaměstnavatele z hlediska počtu zaměstnanců a také z hlediska dynamiky jejich vývoje v posledním roce (zpracováno podle údajů ÚP ČR, Krajské pobočky v Pardubicích).

V následujícím přehledu jsou uvedeny firmy, které v daném mikroregionu patří mezi významné zaměstnavatele.

Okres Chrudim

Hlinsko

MEGATECH Industries Hlinsko s.r.o. (výroba plastových dílů pro automobilový průmysl)
Jednota, spotřební družstvo Hlinsko (velkoobchod a maloobchod s potravinami)
Mlékárna Hlinsko, a.s. (výroba potravinářských výrobků a nápojů)
Backer Elektro CZ a.s. (výroba a prodej topných těles a elektrotechnických součástí)
Technolen technický textil s.r.o. (tkaní technických textilií)
PŘÍHODA s. r. o. (výroba vzduchového potrubí)
Domov seniorů Drachtinka (sociální péče)

Chrudim

Nemocnice Pardubického kraje a.s. (ústavní zdravotní péče)
SIAG CZ, s.r.o. (výroba a montáž svařovaných konstrukcí, výroba komponentů větrných elektráren)
Domov sociálních služeb Slatiňany (sociální péče)
NIKA Logistics, a.s. (silniční nákladní doprava)
ALUKOV a.s. (výroba hliníkových oken, zastřešovacích konstrukcí)
S & Ř, CH KOVO, společnost s ručením omezeným (s.r.o.), (zámečnictví, výroba kování)
T M T Chrudim a.s. (výroba zdvihacích a manipulačních zařízení)
Východočeské plynárenské strojírný, a.s. (výroba, montáž a revize tlakových nádob na plyn a LPG)
VIVANTIS a.s. (maloobchod prostřednictvím internetu)
Zemědělské družstvo Rosice u Chrasti (zemědělství)
Vodárenská společnost Chrudim, a.s. (shromažďování, úprava a rozvod vody)
Master Builders Solutions CZ s.r.o. (výroba betonových, cementových výrobků)
ARRIVA autobusy a.s. (doprava)

Skuteč

Hamzova odborná léčebna pro děti a dospělé (ústavní zdravotní péče)
DIPRO, výrobní družstvo invalidů (dřevovýroba, kartonážní výroba)
ERGOTEP, družstvo invalidů (logistické a distribuční služby, internetový obchod)
SANTÉ – výroba s.r.o. (výroba obuvi)
Senior Centrum Skuteč (sociální péče)
SINTEX, a.s. (výroba pletených materiálů)

Třemošnice

KOVOLIS HEDVIKOV a.s. (kovoobrábění, tlakové lití, výroba forem a nástrojů)
DAKO-CZ, a.s. (výroba hydraulických prvků a agregátů pro kolejová vozidla)
CEMEX Czech Republic, s.r.o. (výroba cementu, dlažby, prodej stavebních hmot)
ELECTROPOLI Czech Republic, s.r.o. (povrchová úprava a zušlechťování kovů)
Aalberts Surface Treatment s.r.o. (povrchová úprava a zušlechťování kovů)

Okres Pardubice

Holice

BV elektronik s.r.o. (výroba tlumivků a elektrických odporů)
Erwin Junker Grinding Technology a.s. (výroba univerzálních a číslicově řízených obráběcích strojů průmyslovým způsobem)

Pardubice

Nemocnice Pardubického kraje, a.s.
společnosti skupiny FOXCONN (výroba PC, elektronických a optických přístrojů a zařízení)
Synthesia, a.s. (výroba základních chemických produktů, těžkotonážní chemie)
Univerzita Pardubice
Panasonic Automotive Systems Czech, s.r.o. (výroba autorádií)
Krajské ředitelství policie Pardubického kraje
Explosia a.s. (výroba a výzkum v oboru průmyslových trhavin, střeliv a munice)
ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB (životní a neživotní pojištění)
Chládek a Tintěra, Pardubice a.s. (kolejové, mostní, inženýrské, pozemní, elektro stavby)
KYB Manufacturing Czech s.r.o. (výroba tlumičů)

RONAL CR s.r.o. (výroba hliníkových kol do osobních automobilů)
Sociální služby města Pardubic
Dopravní podnik města Pardubic a.s. (městská a meziměstská doprava)
JTEKT Automotive Czech Pardubice s.r.o. (výroba mechanických dílů do převodovek osobních aut)
CEE Logistics a.s. (dopravní a logistické služby)
Elektrárny Opatovice, a.s.
JIP východočeská a.s.
O2 Czech Republic a.s. (telekomunikační služby)
ELDIS Pardubice, s.r.o.

Přelouč

KIEKERT-CS, s.r.o. (výroba centrálních autozámek)
MPH Medical Devices s.r.o. (výrobce jednorázových zdravotnických potřeb)
Seven EC, a.s. (chvaletická elektrárna)

Okres Svitavy

Litomyšl

SAINT-GOBAIN ADFORS CZ s.r.o. (výroba skleněných vláken pro průmysl)
Litomyšlská nemocnice, a.s.
Zemědělské družstvo Dolní Újezd (rostlinná a živočišná výroba)
MACH DRŮBEŽ a.s. (chov drůbeže)
STORY DESIGN, a.s. (výroba nábytku a tvorba interiérů)

Moravská Třebová

REHAU Automotive, s.r.o. (výroba plastových výrobků pro automobilky)
ATEK s.r.o. (výroba pryžových a plastových výrobků pro automobilky)
Czech Blades s.r.o. (výroba nožářských výrobků)
Odborný léčebný ústav Jevíčko (zařízení pro léčbu plicních onemocnění)
Nemocnice následné péče Moravská Třebová

Polička

Ravensburger Karton s.r.o. (výroba společenských her, hraček, kartonáže, obalů)
MASO UZENINY POLIČKA, a.s. (řeznická a uzenářská velkovýroba)
Poličské strojírní a.s. (výroba pneumat. systémů, čerpací a měřicí techniky, munice)
Koh-i-noor Ponas s.r.o. (plastické výlisky pro automobilní a elektrotechnický průmysl)
THT Polička, s.r.o. (výroba požární techniky)

Svitavy

Svitavská nemocnice, a.s.
Schaeffler Production CZ s.r.o. (výroba systémů pro motory a převodovky)
P-D Refractories CZ a.s. (výroba žáruvzdorných keramických výrobků)
Fibertex, a.s. (výroba nábytkových, vlnářských a bavlnářských tkanin)
Westrock Packaging Systems Svitavy, s.r.o. (výroba papírových obalů)

Okres Ústí nad Orlicí

Česká Třebová

CZ LOKO, a.s. (opravy, modernizace a výroba lokomotiv a jiných kolejových vozidel)
ČD Cargo, a.s.
Josef Škrkoň - Techplast, a.s. (výroba technických plastových dílů zejména pro automobilový a elektrotechnický průmysl)
IMS - Dražnar s. r. o. (výroba forem a nástrojů pro vstřikování plastů)

Králíky

SNĚŽNÍK (sportovní a rekreační činnosti – provoz lyžařského areálu)
OMB composites EU a.s. (výroba plastových a pryžových výrobků)
SEVEN - K, s.r.o. (Povrchová úprava kovů)
Veba Bazin Riche, a.s. (výroba textilií)
INTERCOLOR, akciová společnost (výroba textilií)

Lanškroun

KYOCERA AVX Czech Republic s.r.o. (výroba elektronických součástek, zejména tantalových kondenzátorů)
Schaeffler Production CZ s.r.o. (výroba forem a nástrojů, vstřikovacích forem)
SCHOTT CR, s.r.o. (výroba sklo-kovových pouzder pro automobilový průmysl)
FOREZ s.r.o. (konstrukce a výroba forem a nástrojů)
Zemědělsko-obchodní družstvo Žichlínek
SOMA spol. s r. o. (výroba strojů s tiskařskou technologií)
fortell s.r.o. (výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků)

Ústí nad Orlicí

KONZUM, obchodní družstvo v Ústí nad Orlicí (sít' maloobchodních prodejen)
Nemocnice Pardubického kraje, a.s. (Orlickoústecká nemocnice)
SOR Libchavy spol. s r.o. (výroba autobusů)
Rieter CZ s.r.o. (výroba textilních strojů a strojírenských komponentů)
DWLa s.r.o. (výroba elektronických součástek)
Schalttag CZ s.r.o. (výroba rozvaděčů, mechatronické a robotické systémy)

Vysoké Mýto

Iveco Czech Republic, a.s. (výroba autobusů)
Autoneum CZ s.r.o. (výroba izolace do osobních a nákladních aut)
BOHEMIA RINGS s.r.o. (tváření kovů za tepla, jejich zušlechťování a následné obrábění)
Zemědělsko-obchodní družstvo Zálší
NOPEK, a.s. (výroba pekařských a cukrářských výrobků)

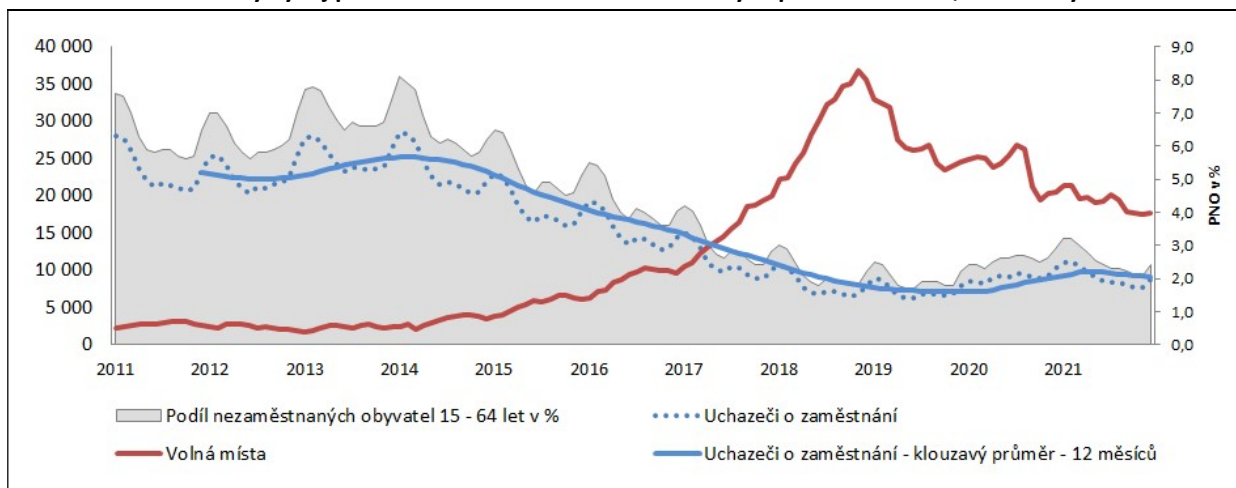
Žamberk

OEZ s.r.o. (dodavatel produktů a služeb v jištění elektrických obvodů a zařízení)
Bühler CZ s.r.o. (výroba strojů zejména pro potravinářský průmysl)
Šmídl s.r.o. (mezinárodní kamionová doprava, spediční služby)
Isolit-Bravo, spol. s r.o. (výroba kuchyňských přístrojů, lisovacích forem, plastů)

5.2.1 Trh práce v Pardubickém kraji

V současnosti je stav na trhu práce v Pardubickém kraji charakterizován následujícím grafem, který porovnává počet uchazečů o zaměstnání evidovaných na ÚP ČR v Pardubickém kraji a počet volných pracovních míst, která poptávali zaměstnavatelé prostřednictvím ÚP ČR. Graf č. 5, uvedený níže zachycuje změny v počtu uchazečů o zaměstnání a změny v počtu volných pracovních míst v evidenci ÚP ČR, ke kterým došlo v období let 1991 až 2021.

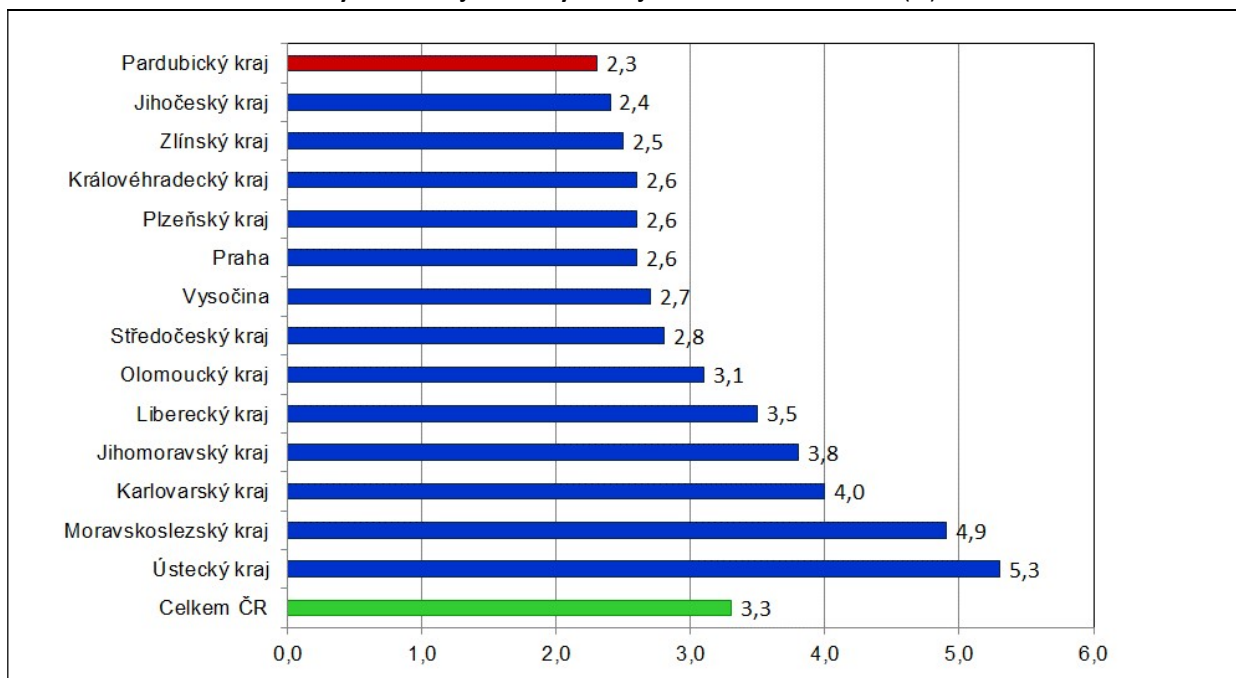
Graf č. 5: Dlouhodobý vývoj počtu uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst, evidovaných na ÚP ČR

Zdroj: ÚP ČR

V Pardubickém kraji je aktuálně, ke dni 30. 4. 2022, podprůměrná míra nezaměstnanosti ve srovnání s celostátním průměrem, kde rozdíl činí 1,0 p.b. a je nejnižší ve srovnání s dalšími kraji. (viz graf. č. 6)

Graf č. 6: Podíl nezaměstnaných osob v jednotlivých krajích a v ČR k 30. 4. 2022 (%)

Zdroj: ÚP ČR

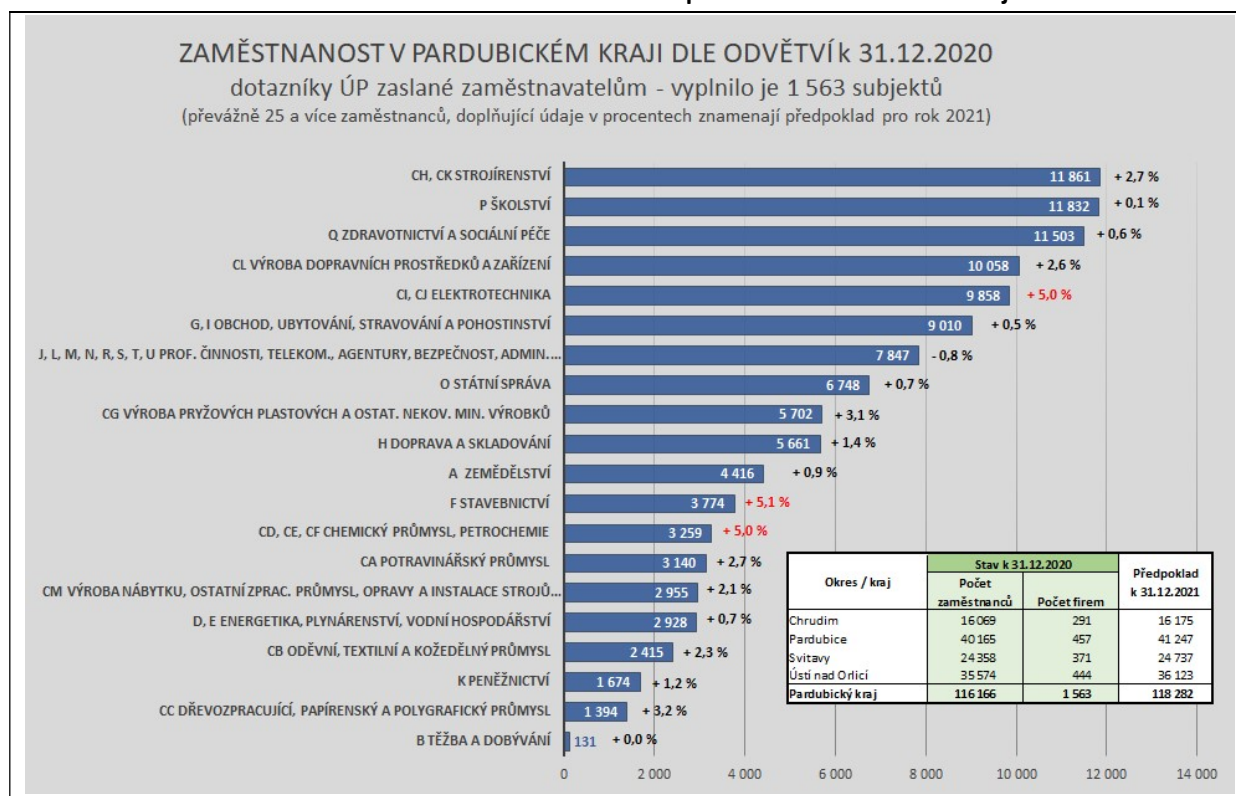
Obecné faktory ovlivňující nezaměstnanost (i zaměstnanost) v Pardubickém kraji:

- ekonomická situace firem v Pardubickém kraji a České republice
- energetická krize, růst cen, nedostatek energií, surovinová a energetická závislost na Rusku
- napjaté mezinárodní vztahy, válka na Ukrajině a příchod válečných uprchlíků z Ukrajiny
- nerovnoměrné rozložení podnikatelského zázemí v kraji
- rozvinutá dopravní infrastruktura x obtížná dopravní dostupnost okrajových částí kraje (rozestavěná dálnice D35, budování obchvatu Svitav, Pardubic, atd.)
- prohlubující se nedostatek kvalifikované pracovní síly všech kvalifikačních stupňů zejména technických oborů
- nedostatečný počet absolventů se vzděláním z technických oborů
- sezónní nezaměstnanost
- nízká úroveň mezd x výše sociálních dávek (demotivující systém) x exekuční řízení
- sociální vyloučení a kopírování životní zkušenosti rodičů, kteří dlouhodobě nepracují
- stárnutí populace x fenomén mladého kolektivu ve firmách

Pracovní síla v kraji s ohledem na vzdělanostní strukturu obyvatelstva

Následující graf č. 7 zachycuje strukturu zaměstnanosti podle odvětví a vychází z aktuálně dostupného dotazníkového šetření u zaměstnavatelů, které uskutečnil ÚP ČR, Krajská pobočka v Pardubicích v rámci monitoringu firem všech velikostí v celém Pardubickém kraji.

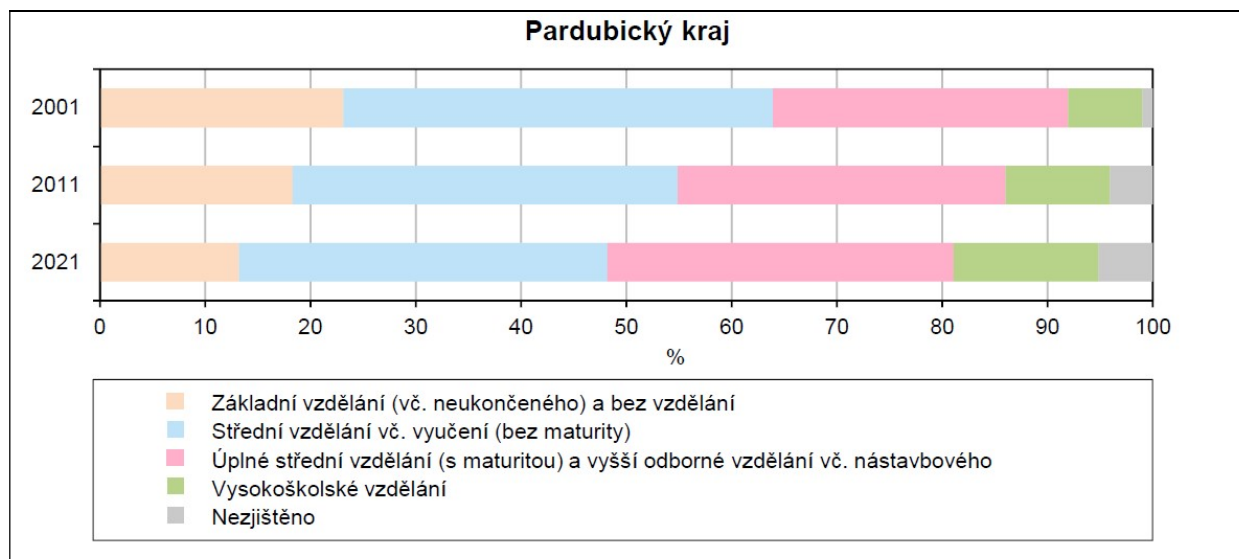
Graf č. 7: Zaměstnanost v hlavních odvětvích národního hospodářství v Pardubickém kraji

Zdroj: ÚP ČR, Krajská pobočka v Pardubicích

Celková **vzdělanost obyvatelstva**, která se zjišťuje jako nejvyšší ukončený stupeň školního vzdělání osob ve věku 15 a více let, roste. Postupně v kraji i celé ČR klesá podíl osob, které mají pouze základní vzdělání, nebo tohoto vzdělání ani nedosáhly. Podíl vysokoškolsky vzdělaných osob naopak roste. Do kategorie osob, které dosáhly maximálně základního vzdělání, patřilo podle výsledků Sčítání lidu 2021 celkem 13,2 % obyvatel kraje ve věku 15 a více let. Také podíl osob se středním vzděláním bez maturity (vč. vyučení) se v kraji i celé ČR

snižuje. Podle výsledků Sčítání lidu 2021 patřilo mezi tyto osoby 35,0 % krajského obyvatelstva ve věku 15 a více let. V kraji i celé ČR se naopak zvyšuje podíl osob s úplným středním vzděláním (s maturitou) nebo vyšším odborným vzděláním (vč. nástavbového studia). Mezi tyto osoby patřilo podle výsledků Sčítání lidu 2021 celkem 32,9 % obyvatel kraje ve věku 15 a více let. Vysokoškolské vzdělání mělo v kraji podle výsledků Sčítání lidu 2021 celkem 13,8 % obyvatel ve věku 15 a více let.

Zdroj: ČSÚ

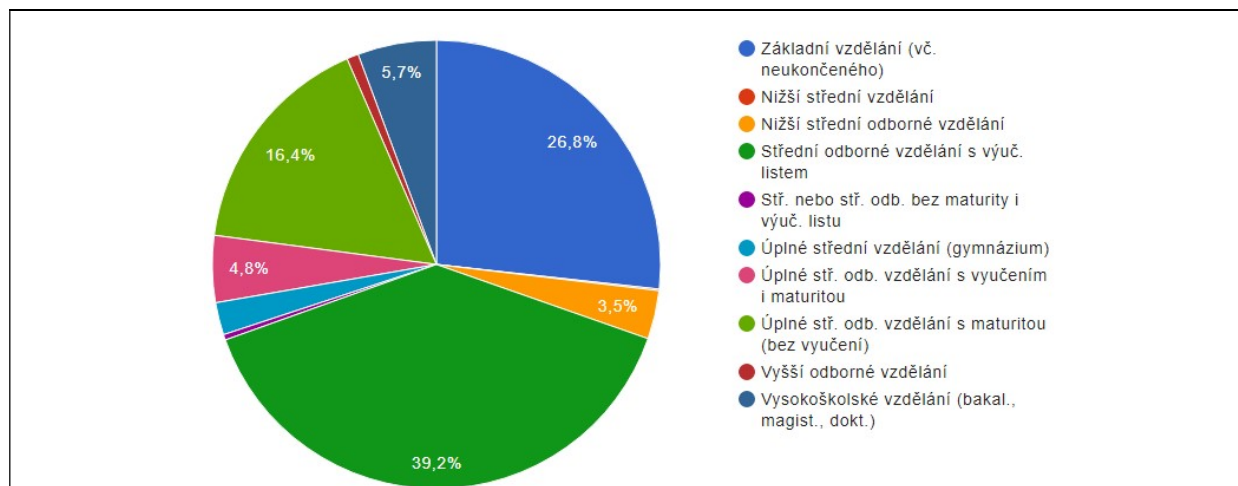
Růst vzdělanostní struktury obyvatelstva Pardubického kraje je jedním z pozitivních faktorů, které mohou ovlivňovat rozvoj prvků Průmyslu 4.0 (bývá označován také jako čtvrtá průmyslová revoluce), který přináší prudký rozvoj internetu a nových digitálních technologií. Nový koncept digitálních továren je založen na digitalizaci a automatizaci, na sběru velkých souborů dat z výroby, strojů či produktů a na jejich analýze a využití v rozhodování a řízení firem.

5.2.2 Absolventi škol na trhu práce

Absolventi škol jsou jednou ze skupin osob, které jsou na trhu práce nejvíce ohrožené ztrátou, či obtížným získáváním zaměstnání. Dva hlavní důvody tohoto stavu jsou následující – především nedostatečná praxe a vzdělání, které neodpovídá aktuálním požadavkům zaměstnavatelů. Míra nezaměstnanosti absolventů škol v současnosti není nijak hrozivá, což souvisí s převisem poptávky zaměstnavatelů po zaměstnancích. Zaměstnavatelé však prakticky ve všech případech uváděli absolventy pouze jako jednu z možností, jak obsadit dané místo. Nyní jsou nároky zaměstnavatelů tak sníženy, že jim v podstatě stačí, aby nový pracovník měl chuť pracovat.

Při porovnání míry nezaměstnanosti absolventů v rámci Pardubického kraje podle kategorií dosaženého vzdělání, nejnížší míru nezaměstnanosti v kraji k 31. 12. 2021 vykazují absolventi v oborech kategorie K - gymnázium (což je dáno tím, že větší část těchto absolventů pokračuje v terciárním studiu) a absolventi vyšších odborných škol. Poměrně nízká byla také míra nezaměstnanosti absolventů středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (kategorie L; 4,8 %). Relativně nejvyšší nezaměstnanosti dosahují absolventi středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou (kategorie M, bez praktického výcviku; 16,4 %) a absolventi s výučním listem (39,2 %) a tradičně je vysoká i nezaměstnanost osob se základním vzděláním (26,8 %).

Graf č. 8: nezaměstnaní absolventi podle dosaženého vzdělání (k 31. 12. 2021)

Zdroj: Vizualizace (mpsv.cz)

5.2.3 Stručná charakteristika stavu a vývoje poptávky zaměstnavatelů po pracovní síle

V roce 2021 činil průměrný počet volných pracovních míst v evidenci KrP ÚP ČR Pardubice 17 680, jejich struktura je zachycena v tabulce č.2.

Tabulka č. 2: Struktura volných pracovních míst

Struktura VM dle kategorií	31. 12. 2021
pracovní místa – celkem:	17 680
pro dělníky	15 108
pro THP + pracovníci ve službách	2 572
pro občany se ZP	472
pro absolventy a mladistvé	4 155
s požadavkem na zaměstnaneckou kartu	12 498

Zdroj: ÚP ČR, Krajská pobočka v Pardubicích

Vzhledem k nedostatku pracovních sil by zaměstnavatelé téměř na polovině všech míst byli ochotní zaměstnat cizince z třetích zemí. V řadě případů zadávají volná místa právě s tímto cílem. Celkem 23 % všech míst v databázi krajské pobočky v Pardubicích bylo v závěru roku 2021 evidováno déle než 1 rok, vesměs se jednalo právě o místa s požadavkem na zaměstnaneckou kartu, tedy místa pro cizince.

Tabulka č. 3: Počet hlášených volných míst podle požadavku na vzdělání

ISCED97	31. 12. 2021		
	uchazeči	volná místa	počet uchazečů /místa
bez vzdělání a neúplné základní vzdělání	389	416	0,5
základní vzdělání	1 967	12 784	0,2
nižší střední vzdělání	11	50	0,2
nižší střední odborné (SO)	292	753	0,4
SO s výučním listem	3 365	2 082	1,6
střední nebo SO bez maturity i vyučení	38	47	0,8
úplné střední všeobecné	211	266	1,2
ÚSO s vyučením i maturitou	438	252	0,8
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	1 484	410	3,6
vyšší odborné vzdělání	76	65	1,2
bakalářské	157	32	4,9
vysokoškolské	384	223	1,6
doktorské	11	0	---
Celkem	8 783	17 680	0,5

Zdroj: ÚP ČR, Krajská pobočka v Pardubicích

Další podrobné analýzy stavu trhu práce ve vztahu k vývoji trhu práce jsou uvedeny (a průběžně aktualizovány) na stránkách **projektu KOMPAS – predikce trhu práce** ([Predikce trhu práce - Kompas \(predikcetrhuprace.cz\)](https://predikce.trhu.prace-kompas.predikcetrhuprace.cz)) a další informace k této problematice na regionální úrovni jsou na stránkách Úřadu práce ČR, Krajské pobočky v Pardubicích - [Predikce trhu práce \(uradprace.cz\)](https://predikce.trhu.prace-uradprace.cz) a [Statistiky \(uradprace.cz\)](https://statistiky.uradprace.cz).

5.2.4 Spolupráce škol a firem z hlediska trhu práce

Střední školy zřizované Pardubickým krajem spolupracují se zaměstnavateli a mezi hlavní formy jejich spolupráce patří:

- zajištění odborného výcviku u zaměstnavatelů (především žáků 2. a 3. ročníků);
- zajištění odborných praxí u zaměstnavatelů (možnost přípravy odborných prací);
- stáže pedagogických pracovníků teoretického i praktického vyučování u zaměstnavatelů;
- poskytnutí prospěchových stipendií, příspěvků na stravování nebo ubytování;
- podíl zaměstnavatelů na materiálně-technickém vybavení škol;
- možnost účasti odborníka z praxe v rámci teoretické odborné přípravy ve škole;
- možnost účasti odborníka z praxe u profilové části maturitních zkoušek a u závěrečných zkoušek;
- možnost zapojení zaměstnavatelů do tvorby školních vzdělávacích programů a koncepčních záměrů rozvoje školy;
- účast a prezentace zaměstnavatelů na dnech otevřených dveří škol a na burzách škol;
- možnost uzavírání smluv mezi zaměstnavateli a žáky, kteří se připravují pro potřeby zaměstnavatelů.

Jako příklady dobré praxe ve spolupráci škol a zaměstnavatelů lze konkrétně například uvést firmy v tabulce č. 4. Jedná se o firmy, které tuto skutečnost uvedly v dotazníkovém šetření ÚP ČR, Krajské pobočky v Pardubicích (za rok 2021). Široké spektrum uvedených firem odpovídá vzdělávacím obsahům středních škol v regionu.

Tab. č. 4: Spolupráce škol a firem

CHRUDIM	
Nemocnice Pardubického kraje, a.s.	UMIKOV CZ s.r.o.
Hamzova odborná léčebna pro děti a dospělé	Centrum sociálních služeb a pomoci Chrudim
Backer Elektro CZ as.	Město Heřmanův Městec
MLékárna Hlinsko, a.s.	Penny Market s.r.o.
Město Chrudim	Zemědělská a.s. Horní Bradlo
T M T a.s. Chrudim	EL-VY spol. s r.o.
ELECTROPOLI Czech Republic, s.r.o.	PEKLO ČERTOVINA s.r.o.
Senior Centrum Skuteč	První zemědělská a.s. Tuněchody
Vodárenská společnost Chrudim, a.s.	SAVE CZ s.r.o.
Zemědělské družstvo Rosice u Chrásti	ELTEP s.r.o.
Město Hlinsko	S & D STROJÍRNA PROSETÍN s.r.o.
Backer ELTOP s.r.o.	Řeznictví - uzenářství Francouz, s.r.o.
Oseva Agri Chrudim, a.s.	Chrudimská beseda, městské kulturní středisko
M - SILNICE a.s.	Strojírny Prachovice s.r.o.
Domov pro seniory Heřmanův Městec	Šance pro Tebe, z.s.
Domov seniorů Drachtinka	Vodní zdroje Chrudim, spol. s r.o.
Lütze, s.r.o.	Regionální muzeum v Chrudimi
ALFA 3, s.r.o.	HT KOVO Chrudim s.r.o.
Hasičský záchranný sbor Pardubického kraje	JOSI Cs s.r.o.
PRVNÍ STAVEBNÍ CHRUDIM a.s.	Z-MOTOR s.r.o.
BRAMAC střešní systémy spol. s r.o.	Péče o duševní zdraví, z.s.
Zderaz, zemědělské družstvo	SELGEN, a. s.
Okresní soud v Chrudimi	Stavební bytové družstvo
TRAMONTÁŽ, spol. s r.o.	EUROBIT asistent s.r.o.
Hotel Jezerka s.r.o.	Ekocentrum PALETA, z. s.
VEMA, akciová společnost	
PARDUBICE	
Nemocnice Pardubického kraje, a.s.	Oblastní charita Pardubice
KIEKERT-CS, s.r.o.	Národní hřebčín Kladruby nad Labem
Panasonic Automotive Systems Czech, s.r.o.	ISOPUS-EOP s.r.o.
Foxconn European Manufacturing Services s.r.o.	ČD Cargo, a.s.
Synthesia, a.s.	Česká abilympijská asociace, z.s.
Univerzita Pardubice	Východočeské muzeum v Pardubicích
FOXCONN CZ s.r.o.	BONTÉ CLASS, s.r.o.
Krajské ředitelství policie Pardubického kraje	AGRODRUŽSTVO KLAS
Explosia a.s.	RCD Radiokomunikace a.s.
Chládek a Tintěra, Pardubice a.s.	Domov pod Kuňkou
Faurecia Interiors Pardubice s.r.o.	ZEAS, a.s. Pod Kunětickou horou
Statutární město Pardubice	BOCO PARDUBICE machines, s.r.o.
Pardubický kraj	MARHOLD a.s.
Sociální služby města Pardubic	Krajská knihovna v Pardubicích
Elektrárny Opatovice, a.s.	Výtahy Pardubice a.s.
Freudenberg Sealing Technologies s.r.o.	AWOS s.r.o.
CEE Logistics a.s.	Penny Market s.r.o.
Globus ČR, v.o.s.	NAPA TRUCKS spol. s r. o.
Elektrárna Chvaletice a.s.	Zemědělské družstvo Chýstí
ERA a.s.	GLOBAL SERVICES SOLUTIONS s.r.o.
RETIA, a.s.	STAFI FINALIZACE STAVEB s.r.o.
Správa železnic, státní organizace	Chemontáž, s.r.o.
ELDIS Pardubice, s.r.o.	Komorní filharmonie Pardubice
MD logistika, a.s.	Instal Hanousek s.r.o.
Hasičský záchranný sbor Pardubického kraje	MORAS akciová společnost
Československá obchodní banka, a. s.	MEDUNA vakuová kalírna s.r.o.
Výzkumný ústav organických syntéz a.s.	PRO 8 s.r.o.
LOM PRAHA s.p.	RADOM, s.r.o.
Kaufland Česká republika v.o.s.	Péče o duševní zdraví, z.s.
JHV - ENGINEERING s.r.o.	Staubli Systems, s.r.o.
Autocentrum BARTH a.s.	Pedagogicko-psychologická poradna Pardubice
Zdravotnická záchranná služba Pardubického kraje	I. SPZ s.r.o.
SYNPO, akciová společnost	TOM service s.r.o.

Laboratoř lékařské mikrobiologie s.r.o.
 ARAMARK, s.r.o.
 VAKO-CZ s.r.o.
 ELRO Czech, s.r.o.
 Státní oblastní archiv v Zámruku
 Východočeská galerie v Pardubicích
 DEUS PARDUBICE, s.r.o.
 GREENGOLF Pardubice a.s.
 FINISH, v.o.s.
 Elklima s.r.o.
 SEC electronic s.r.o.

AUTO DRYML a.s.
 Centrum organické chemie s.r.o.
 INELSEV ENERGIE s.r.o.
 Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje
 I N E K O - O P T I K s.r.o.
 Rodinné Integrační Centrum z. s.
 ELEKTROVASURY společnost s ručením omezeným
 GAMET elektro, s.r.o.
 ČEZ, a.s.
 Léthó, o.p.s.
 Ekocentrum PALETA, z. s.

SVITAVY

SAINT-GOBAIN ADFORS CZ s.r.o.
 REHAU Automotive, s.r.o.
 Ravensburger Karton s.r.o.
 Fibertex Nonwovens, a.s.
 ATEK s.r.o.
 Zemědělské družstvo Dolní Újezd
 P-D Refractories CZ a.s.
 THT Polička, s.r.o.
 Poličské strojírny a.s.
 Město Svitavy
 SVITAP s.r.o.
 Sociální služby města Moravská Třebová
 TOS Svitavy, a.s.
 Kubík a.s.
 ALEMA Lanškroun s.r.o.
 Hasičský záchranný sbor Pardubického kraje
 Penny Market s.r.o.
 Zemědělské družstvo " Růžový palouček"

NOPEK, a.s.
 Zdravotnická záchranná služba Pardubického kraje
 Kaufland Česká republika v.o.s.
 AUTO MOTIVE INDUSTRIAL a.s.
 Zemědělské družstvo Trstěnice
 BÁČA, Polička s.r.o.
 KASTR - KADERKOVA STROJÍRNA s.r.o.
 WILLI plast s.r.o.
 Středisko výchovné péče Svitavska
 Lesy České republiky, s.p. Lesní správa Svitavy
 BON-CAR Svitavy, s.r.o.
 Zemědělská společnost Vítějeves a.s.
 BLAUKOM CZ s.r.o.
 MS ProTech s.r.o.
 D U K O R s.r.o.
 NAPA TRUCKS spol. s r. o.
 NADĚJE
 "Agroprojekce Litomyšl, spol. s r.o."

ÚSTÍ NAD ORLÍCÍ

Iveco Czech Republic, a. s.
 O EZ s.r.o.
 KYOCERA AVX Components s.r.o.
 SOR Libchavy spol. s r.o.
 Autoneum CZ s.r.o.
 Konzum, obchodní družstvo v Ústí nad Orlicí
 Rieter CZ s.r.o.
 FORMPLAST PURKERT, s.r.o.
 Bühler CZ s.r.o.
 CZ LOKO, a.s.
 ČD Cargo, a.s.
 Správa železnic, s.o., Oblastní ředitelství Hradec Králové
 Krajské ředitelství policie Pardubického kraje
 Isolit-Bravo, spol. s r.o.
 Zemědělsko-obchodní družstvo Žichlínek
 Mikroelektronika spol. s r.o.
 Zemědělsko obchodní družstvo Zálší
 Pekařství a cukrářství Sázava s.r.o.
 fortell s.r.o.
 NOPEK, a.s.
 Albertinum, odborný léčebný ústav, Žamberk
 L D M , spol. s r. o.
 C.I.E.B. Kahovec, spol. s r.o.
 Schalttag CZ s.r.o.
 IMS - Drašnar s. r. o.
 ZE Z SILKO, s.r.o.
 Dřevotvar družstvo
 STARMON s.r.o.

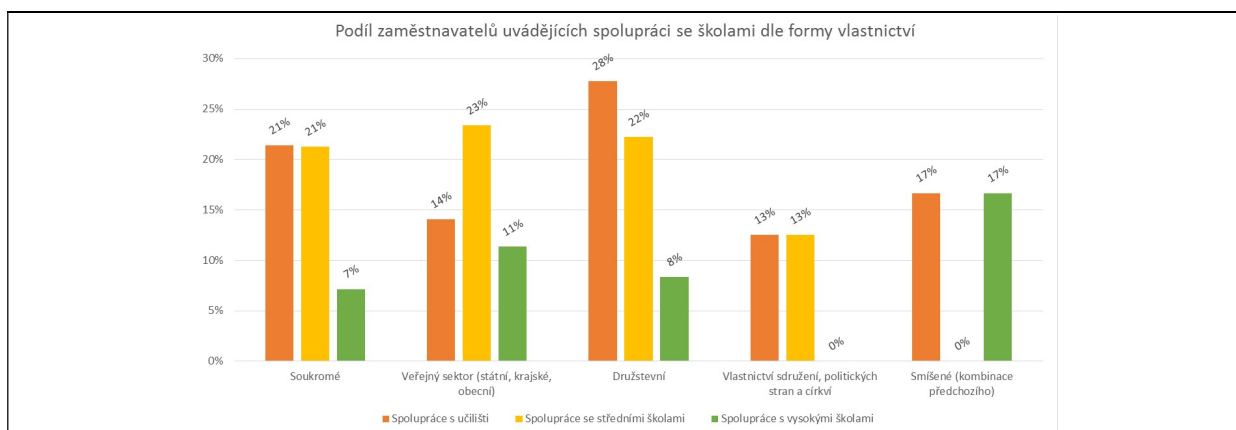
Wendell electronics, a.s.
 DRUMEL a Co. s.r.o.
 Domov pod hradem Žampach
 Město Vysoké Mýto
 Hasičský záchranný sbor Pardubického kraje
 Elektrizace železnic Praha a.s.
 JMB Aircraft s.r.o.
 Rehabilitační ústav Brandýs nad Orlicí
 Domov důchodců Ústí nad Orlicí
 METRANS, a.s.
 TVARMETAL s.r.o.
 Sociální služby Česká Třebová
 Zdravotnická záchranná služba Pardubického kraje
 Agrostav Ústí nad Orlicí, a.s.
 KOMFI spol. s r.o.
 LUX spol. s r.o.
 Domov důchodců sv. Zdislavy
 USSPA, s.r.o.
 ENERGO CHOCEŇ, s.r.o.
 KLAS Nekoř a.s.
 Oblastní charita Ústí nad Orlicí
 GAF s.r.o.
 Penny Market s.r.o.
 MASOEKO s.r.o.
 Ledax Vysoké Mýto o.p.s.
 KAYSER FILTERTECH CZECH REPUBLIC s.r.o.
 VÚB a.s.
 Qanto Services s.r.o.

NADĚJE
ŽIVA zemědělská obchodní, a.s.
Město Choceň
V Y D R U S spol. s r.o.
SMĚKALOVO PEKAŘSTVÍ spol. s r.o.
VIKA Kameničná a.s.
FOSTRADE s.r.o.
ARMAT spol. s r.o.
Centrum sociální péče města Ústí nad Orlicí
KOVO Koudelka s.r.o.
UO.SPORT s.r.o.
P S K, s.r.o. CHOCEŇ
BERENIKA - Vysoké Mýto, o.p.s.
AgroKonzulta Žamberk spol. s r.o.
Zdeněk Maixner - ANTIKOR s.r.o.
Duha Letohrad s.r.o.
KOMA Vysoké Mýto s.r.o.
KOVO RYBKA s.r.o.

VELEBNÝ & FAM s.r.o.
KSK, s.r.o.
AUTOSERVIS spol. s r.o.
"Agroprojekce Litomyšl, spol. s r.o."
MDS projekt s.r.o.
SILYBA a.s.
TUZI s.r.o.
LETRANS CZ s.r.o.
OPTIMA, spol. s r.o.
Ru-Ka spol. s.r.o.
KVINTAS s.r.o.
VENCL - SERVIS Vodovody a kanalizace s.r.o.
RC AKTIVA s.r.o.
Drahomíra Taclová
Město Brandýs nad Orlicí
Péče o duševní zdraví, z.s.
LokoTrain s.r.o.

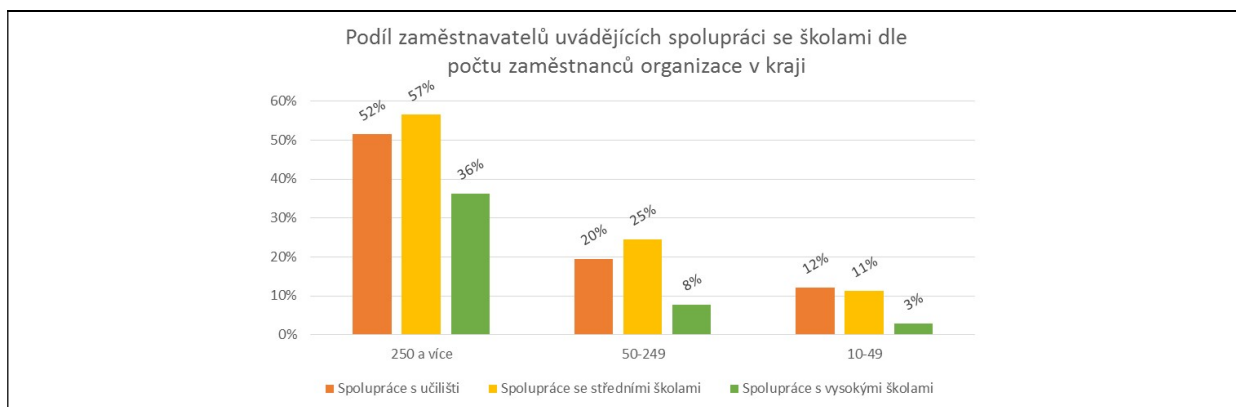
Pro bližší charakteristiku spolupráce škol a firem jsou níže uvedeny tři grafy, které jsou součástí dokumentu **Průběžná zpráva Analýza nabídky a poptávky na trhu práce, zahrnující stav k 31. 12. 2018**, kterou zpracoval ÚP ČR, Krajská pobočka v Pardubicích. Novější data zatím nejsou dostupná a lze předpokládat, že v intervalu čtyř let nedošlo k významným změnám ve vlastnictví firem, počtu jejich zaměstnanců i ve změně zařazení těchto firem do sektorů ekonomiky.

Graf 9 a: Spolupráce zaměstnavatelů se školami dle formy vlastnictví

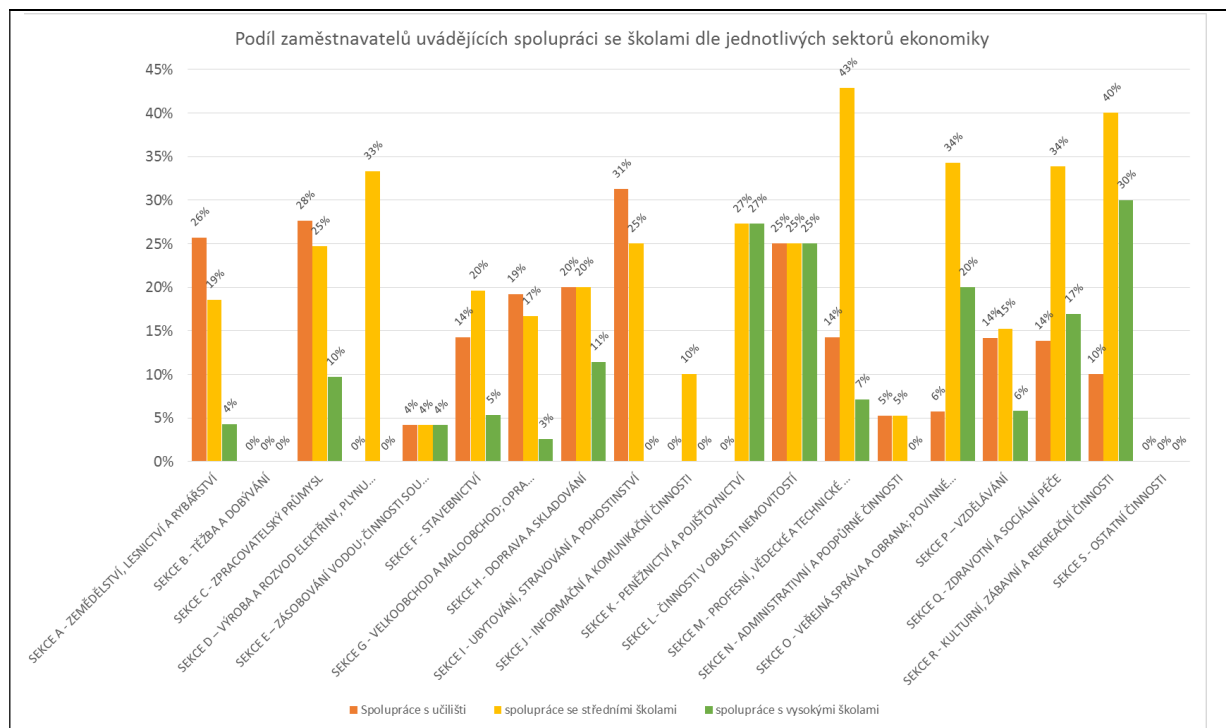
Zdroj: ÚP ČR, Krajská pobočka v Pardubicích

Graf 9 b: Spolupráce zaměstnavatelů se školami dle počtu zaměstnanců

Zdroj: ÚP ČR, Krajská pobočka v Pardubicích

Graf 9 c: Spolupráce zaměstnavatelů se školami dle jednotlivých sektorů ekonomiky

Zdroj: ÚP ČR, Krajská pobočka v Pardubicích

V následující tabulce je uveden přehled zaměstnavatelů v okresech, kteří mají pracovníky zaměstnané ve výzkumu a vývoji a zároveň spolupracují se školami i s veřejnými výzkumnými institucemi, což je další forma spolupráce, která může přinášet zajímavé podněty pro žáky i pedagogy středních škol.

Významnou roli v této oblasti hraje firma CONTIPRO a.s. (Dolní Dobrouč), která vytvořila a dlouhodobě fungující program FY-BI-CH, který prohlubuje vzdělávání žáků středních škol a jejich odbornou práci na takové úrovni, že pravidelně dosahují ocenění ve významných mezinárodních soutěžích.

Tabulka č. 5: Spolupráce firma – škola - výzkum

Škola	Zaměstnavatel
Průmyslová střední škola Letohrad	Konsorcium zaměstnavatelů Orlicka (např. Rehau Automotive s.r.o.; INA Lanškroun, s.r.o.; FOREZ s.r.o.)
Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Třemošnice, Sportovní 322	KOVOLIS HEDVIKOV a.s.; DAKO-CZ, a.s.
Střední odborné učiliště plynárenské Pardubice	společnost innogy
Střední odborné učiliště Svitavy	Rehau Automotive s.r.o.; Schaeffler Production CZ s.r.o.
Střední průmyslová škola chemická Pardubice	Synthesia, a.s.
Střední škola obchodu, řemesel a služeb Žamberk	Bühler CZ s.r.o. Žamberk; Konzum, obchodní družstvo v Ústí nad Orlicí
Střední škola zemědělská a Vyšší odborná škola Chrudim	Cerea, a.s.
Vyšší odborná škola a Střední škola technická Česká Třebová	České dráhy, a.s.; CZ LOKO, a.s.

Zdroj: KÚ Pardubického kraje, OŠ

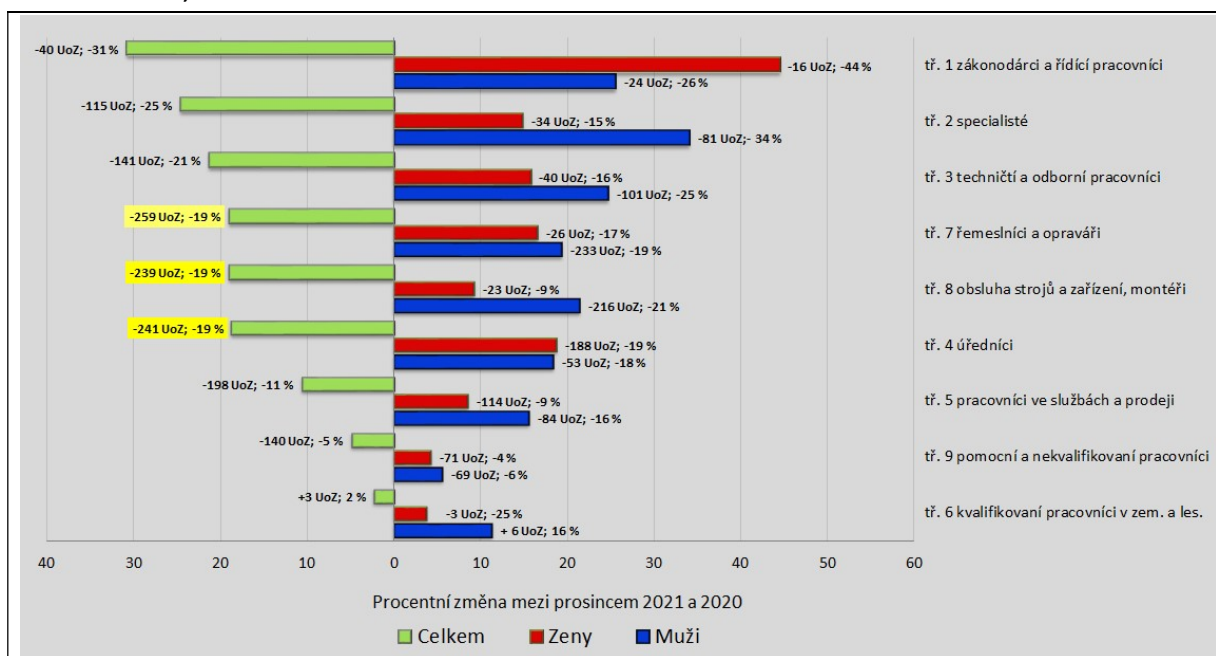
V uplynulém období byla navázána spolupráce kraje, středních škol, regionálních zaměstnavatelů, místních samospráv a dalších partnerů (např. Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Pardubicích, Krajské hospodářské komory Pardubického kraje, Agrární komory ČR), která byla zaměřena na další rozvoj a prohloubení spolupráce mezi školami a regionálními zaměstnavateli.

5.2.5 Změny v uplatnitelnosti profesí na trhu práce

Již několikrát bylo v tomto dokumentu uvedeno, že v době zpracovávání tohoto dokumentu je velice složité stanovovat prognózy, prakticky vše je pouze střízlivým odhadem. Což platí i pro profese nejlépe uplatnitelné na trhu práce.

Pardubický kraj se vyznačuje nadprůměrným podílem primárního a sekundárního sektoru, z čehož plyne vysoká poptávka po technicky zaměřených pracovnících. V krajském městě je pak oproti ostatním regionům v kraji vyšší zastoupení sektoru služeb. Roky 2020 a 2021 byly nejvíce ovlivněny již zmiňovanou pandemií COVID-19 a následnými opatřeními, které s cílem ochrany obyvatel postupně vyhlašovala vláda. I přes restriktce a uzavření řady provozoven, se daří držet nezaměstnanost na nízké úrovni. Pardubický kraj je navíc dlouhodobě krajem s nejnižší hodnotou nezaměstnanosti v České republice. V některých profesích, které v době „předcovidové“ patřily mezi nedostatkové, prozatím stále v evidenci přetrvává drobné navýšení počtu nezaměstnaných. Jsou to zejména kuchaři, prodavači, pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy, uklízeči, pracovníci osobní péče a péče o děti, které nejistota (panující ve společnosti v předchozím roce) postihla nejvíce.

Graf č. 10 : Procentní pokles (růst) nezaměstnanosti podle povolání a pohlaví v Pardubickém kraji – srovnání let 2021 a 2020; dle CZ-ISCO klasifikace

Zdroj: ÚP ČR, Krajská pobočka v Pardubicích

Nezaměstnanost v Pardubickém kraji se dostala na pomyslné dno v roce 2019. V té době odborníci varovali před možnou krizí v automobilovém průmyslu a na to navázaných odvětví. Pokud však v ojedinělých případech docházelo ve firmách k poklesu objemu zakázek s určitým dopadem na zaměstnanost, byly tyto „uvolněné“ pracovní síly absorbovány trhem bez výraznějších problémů. Zároveň řada firem investovala nemalé prostředky do rozšiřování a vybavování svých areálů, strojového parku, včetně přípravy na tzv. „Průmysl 4.0“. Výhody automatizovaných a robotizovaných procesů se nejvíce prokázaly v posledních dvou pandemických letech, kdy zaměstnavatelé museli bojovat s karanténami zaměstnanců.

Pandemie COVID-19 částečně prohloubila propad automobilového i dalšího průmyslu. Také došlo k výraznému omezení cestovního ruchu, pohostinství, obchodu a dalších služeb. Někteří zaměstnavatelé neprodlužovali zaměstnancům krátkodobé pracovní poměry a ukončovali dohody, i bez hromadného propouštění tak klesala zaměstnanost. Proti výraznému zvýšení nezaměstnanosti však poměrně dobře zafungoval program Antivirus, stejně tak jako kompenzační bonus pro OSVČ a další státní pomoc firmám. V závislosti na rozhodnutí vlády a uvolnění opatření se situace poměrně rychle stabilizovala, tudíž nezaměstnanost v roce 2021 měla klesající charakter a téměř kopírovala klasickou vývojovou křivku.

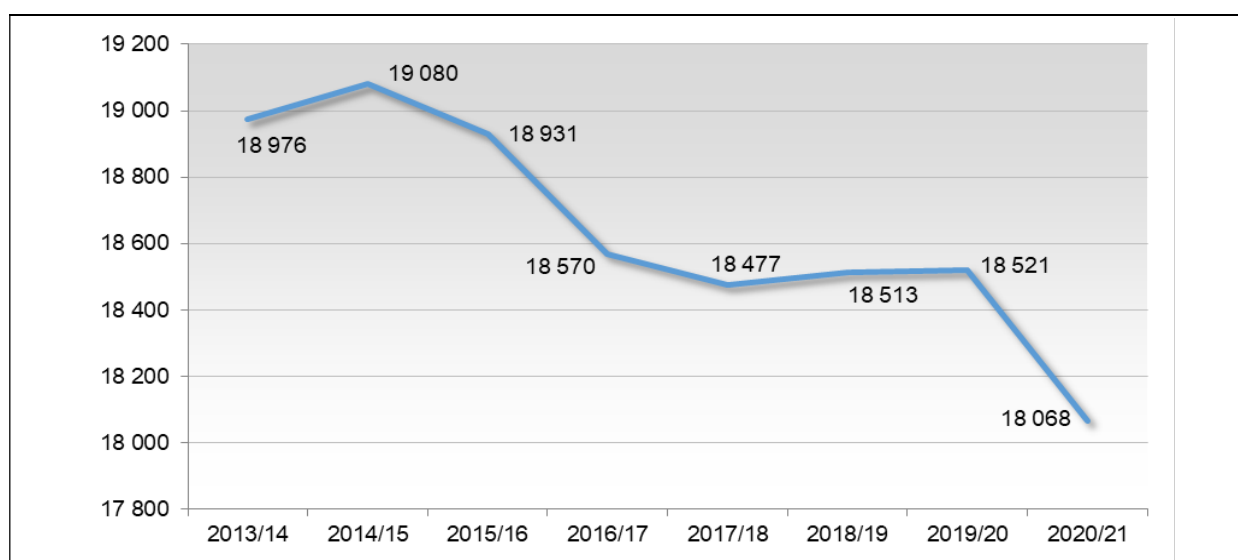
5.3 Vzdělávací soustava Pardubického kraje

5.3.1 Předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání podporuje rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, životních hodnot a mezilidských vztahů. Vytváří základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání a napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání. Poskytuje také speciálně pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami.

Ve školním roce 2020/2021 poskytovalo v Pardubickém kraji předškolní vzdělávání celkem 320 mateřských škol (MŠ), z toho 307 MŠ zřizovaných obcemi, 5 Pardubickým krajem (Pk), 7 soukromníky (z toho 1 bilingvní a 1 lesní) a 1 církví. Celkem 107 MŠ bylo součástí spojeného subjektu se základní školou (ZŠ) a 4 se základní a střední školou. Vývoj počtu dětí zapsaných do mateřských škol na území Pardubického kraje od školního roku 2013/2014 ukazuje graf 11.

Graf č. 11: Vývoj počtu dětí v mateřských školách v Pardubickém kraji

Zdroj: KÚ Pardubického kraje, OŠ

Průměrná naplněnost tříd ve školním roce 2020/2021 byla 22,9 dětí na jednu běžnou třídu a 9,9 dětí na jednu třídu speciální.

5.3.2 Základní vzdělávání

Základní vzdělávání vede k tomu, aby si žáci osvojili potřebné strategie učení a na jejich základě byli motivováni k celoživotnímu učení, učili se tvořivě myslet a řešit přiměřené problémy, účinně komunikovat a spolupracovat, chránit své fyzické i duševní zdraví, vytvořené hodnoty a životní prostředí, být ohleduplní a tolerantní k jiným lidem, k odlišným kulturním a duchovním hodnotám, poznávat své schopnosti a reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o své další životní dráze a svém profesním uplatnění.

Síť základních škol je v Pardubickém kraji dostatečně hustá a umožňuje většině žáků docházku v blízkém okolí místa bydliště. Nabízí i volbu školy, která více vyhovuje zaměření a povaze dítěte (např. s výukou podle Montessori či Waldorfské pedagogiky).

Ve školním roce 2020/2021 v Pardubickém kraji poskytovalo základní vzdělávání celkem 249 základních škol, z toho 226 ZŠ zřizovaných obcemi, 12 Pardubickým krajem, 10 privátním sektorem a 1 církví. Celkem 107 ZŠ

bylo součástí spojeného subjektu s mateřskou školou, 6 ZŠ bylo spojeno se střední školou a 4 ZŠ byly spojeny s mateřskou a střední školou. Celkem 104 základních škol bylo neúplných (pouze s prvním stupněm).

Ve školním roce 2020/2021 se vzdělávalo v Pardubickém kraji ve 2 294 běžných třídách celkem 46 342 žáků, ve 144 speciálních třídách 1 069 žáků.

Tabulka č. 6 udává počet žáků a tříd ve školním roce 2020/2021 v Pardubickém kraji. V datech za základní vzdělávání nejsou zahrnuty počty žáků ve speciálních třídách za školy zřizované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

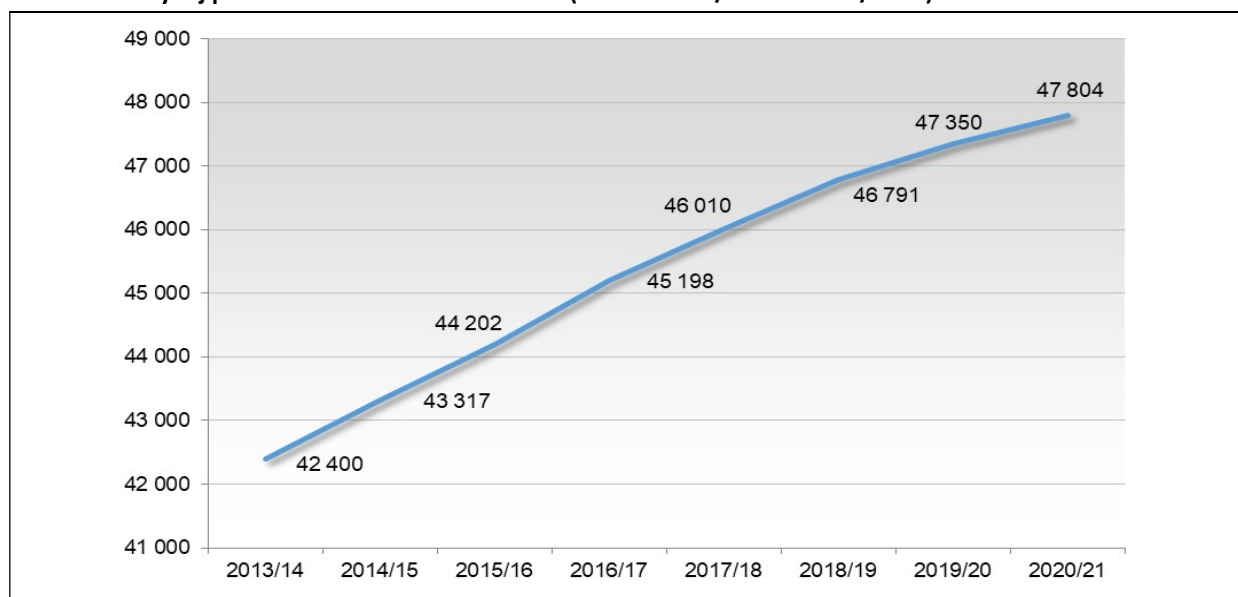
Tabulka č. 6: Počet tříd a žáků podle ročníku ve školním roce 2020/2021

ZŠ	Počet běžných tříd	Počet žáků běžných tříd	Počet speciálních tříd	Počet žáků speciálních tříd
1. ročník	295	5 253	17	96
2. ročník	269	5 147	9	84
3. ročník	272	5 282	16	110
4. ročník	269	5 296	13	105
5. ročník	274	5 615	16	116
6. ročník	234	5 113	19	138
7. ročník	241	5 223	16	122
8. ročník	219	4 913	14	107
9. ročník	221	4 500	5	88
10. ročník	–	–	19	103
Celkem	2 294	46 342	144	1 069

Zdroj: KÚ Pardubického kraje, OŠ

Počet žáků v základním školství klesal až do roku 2011. Zlom nastal ve školním roce 2011/2012, kdy počet žáků začal postupně narůstat. Hlavní vliv na růst počtu žáků v základních školách měl stále se zvyšující počet žáků nastupujících do 1. ročníků ZŠ. Povinnou školní docházku v roce 2020/2021 zahájilo 5 349 žáků. Ve školním roce 2020/2021 byla průměrná naplněnost běžných tříd 20,2 žáků a speciálních tříd 7,4 žáků.

Graf č. 12: Vývoj počtu žáků v základních školách (období 2013/2014 – 2020/2021)

Zdroj: KÚ Pardubického kraje, OŠ

5.3.3 Střední vzdělávání

Absolventi základních škol, kteří splnili povinnou školní docházku nebo úspěšně ukončili základní vzdělávání před splněním povinné školní docházky, mohou pokračovat ve vzdělávání ve středních školách a konzervatoři. Vzdělávání se uskutečňuje v denní, večerní, dálkové, distanční a kombinované formě vzdělávání. V oblasti středního vzdělávání lze dosáhnout stupně vzdělání: střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem (VL) a střední vzdělání s maturitní zkouškou (MZ). Vzdělávání ve středních školách a konzervatoři lze dále členit dle kategorií dosaženého vzdělání a skupin oborů vzdělání uvedených v nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání.

Počet středních škol podle zřizovatele ve školním roce 2020/2021 v jednotlivých okresech Pardubického kraje uvádí tabulka č. 7.

Tabulka č. 7: Počet středních škol podle zřizovatele v okresech Pk ve školním roce 2020/2021

Zřizovatel	Okres				Celkem
	Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí n. O.	
Pardubický kraj	10	17	13	20	59
Soukromník	2	7	2	2	13
Církev	1	0	0	0	1
Ministerstvo obrany ČR	0	0	1	0	1
Celkem	13	24	16	22	75

Zdroj: KÚ Pardubického kraje, OŠ

Přehled o počtu středních škol se strukturou oborů vzdělání poskytujících střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem a střední vzdělání s maturitní zkouškou ve školním roce 2020/2021 v jednotlivých okresech Pk dává tabulka 8.

Tabulka č. 8: Počet středních škol podle struktury oborů vzdělání v okresech Pk

Okres	Počet středních škol poskytujících střední vzdělání v oborech vzdělání			
	s maturitní zkouškou (gymnázia)	s maturitní zkouškou (bez gymnázií)	s výučním listem	praktická škola
Chrudim	3	8	7	1
Pardubice	6	14	12	2
Svitavy	5	10	5	2
Ústí nad Orlicí	6	13	11	3
Celkem	20	45	35	8

Zdroj: KÚ Pardubického kraje, OŠ

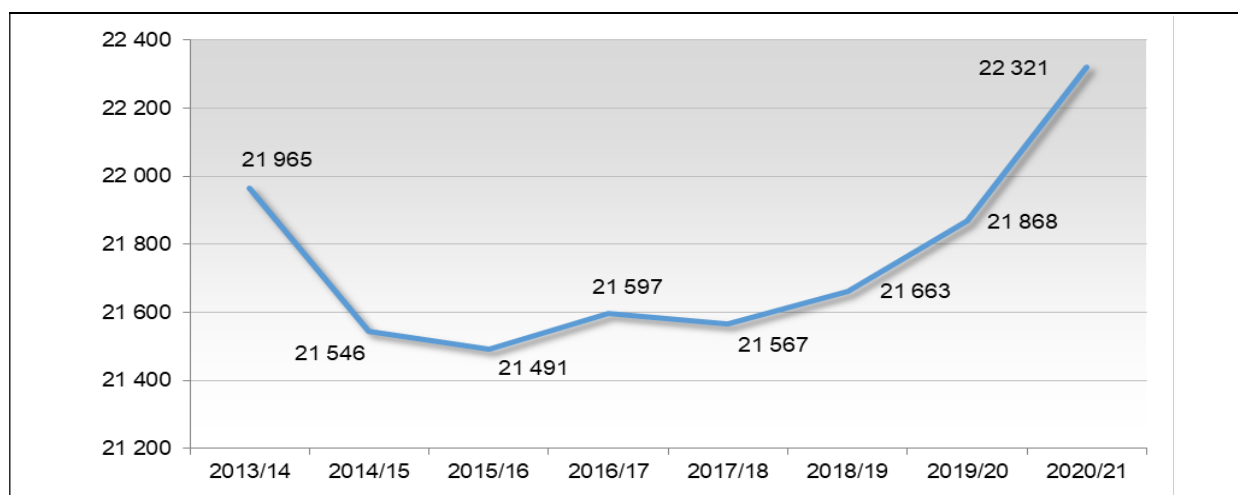
Ve školním roce 2020/2021 došlo k mírnému nárůstu kapacit středních škol zřizovaných Pardubickým krajem a k poklesu kapacit soukromých středních škol, naplněnost středních škol se však proti minulému školnímu roku téměř nezměnila. V tabulce č. 9 je uveden přehled o kapacitách středních škol a konzervatoře (o nejvyšším povoleném počtu žáků ve škole zapsaném v rejstříku škol a školských zařízení) a jejich využití ve školním roce 2020/2021.

Tabulka č. 9: Kapacita a počet žáků středních škol a konzervatoře (data k 30. 9. 2020)

Střední školy	Kapacita škol	Počet žáků	Naplněnost škol
Zřizované Pardubickým krajem	27 860	19 351	69,5 %
Soukromé a církevní	4 420	2 970	67,2 %
Celkem	32 280	22 321	69,1 %

Zdroj: KÚ Pardubického kraje, OŠ

Graf č. 13: Vývoj počtu žáků středních škol a konzervatoře vzdělávaných v denní formě vzdělávání od školního roku 2010/2011

Zdroj: KÚ Pardubického kraje, OŠ

Nedílnou součástí středního vzdělávání je nástavbové studium, které umožňuje absolventům 3-letých oborů vzdělání ukončených výučním listem dosáhnout vyšší vzdělanostní úrovně a získat střední vzdělání s maturitní zkouškou, případně pokračovat dále ve studiu ve vyšší odborné (VOŠ) nebo vysoké škole. Ve školním roce 2020/2021 vzdělávalo žáky v oborech nástavbového studia celkem 14 středních škol, z toho 12 zřizovaných Pardubickým krajem a 2 soukromé.

V rámci oborů vzdělání poskytujících střední vzdělání s výučním listem byly stejně jako v posledních letech nejvíce zastoupeny obory skupiny 23 – Strojírenství a strojírenská výroba, 41 – Zemědělství a lesnictví, 65 – Gastronomie, hotelnictví a turismus. V odborně zaměřeném středním vzdělávání s maturitní zkouškou pak obory ze skupiny 63 – Ekonomika a administrativa, 18 – Informatické obory a 53 – Zdravotnictví.

Vzdělávání ve středních školách je ukončeno závěrečnou nebo maturitní zkouškou, vzdělávání v konzervatoři se zpravidla ukončuje absolutoriem. Ve školním roce 2020/2021 proběhla ve středních školách již podeváté společná (státní) maturitní zkouška. Žáci skládali dvě povinné zkoušky, a to z českého jazyka a literatury a z cizího jazyka nebo matematiky. V rámci pokusného ověřování znalostí středoškolské matematiky vyhlášeného MŠMT si mohli žáci zvolit výběrovou zkoušku z matematiky (tzv. Matematika+).

Přehled o počtu žáků v posledním ročníku vzdělávání a o počtu absolventů v jednotlivých kategoriích dosaženého vzdělání denní formy vzdělávání ve školním roce 2020/2021 v Pardubickém kraji je uveden v tabulce č. 10.

Tabulka č. 10: Ukončování středního vzdělávání

Kategorie dosaženého vzdělání	školní rok 2020/2021		
	počet žáků v posledním ročníku	absolventi	
		počet	podíl
Obory C – Praktická škola	998	982	98,4 %
Obory E – s výučním listem	2 047	1 826	89,2 %
Obory H – s výučním listem	381	327	85,8 %
Obory L/0 – s MZ a OV	1 460	1 254	85,9 %
Obory M – s MZ bez OV	134	95	70,9 %
Obory K – Gymnázium	209	150	71,8 %
Obory L/5 – nástavbové studium	53	20	37,7 %
Obory P – konzervatoř	26	31	86,1 %
Celkem	5 318	4 685	88,1 %

Zdroj: KÚ Pardubického kraje, OŠ

Ve školním roce 2020/2021 byla výuka ve středních školách a konzervatoři významně ovlivněna epidemií virového onemocnění Covid-19. Větší část výuky v uvedeném školním roce probíhala distanční formou. Počínaje dnem 5. října 2020 vyhlásila vláda z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru na území České republiky nouzový stav. V návaznosti na epidemiologickou situaci nařídila Krajská hygienická stanice Pardubického kraje od téhož dne uzavření středních škol, vyšších ročníků víceletých gymnázií a konzervatoře v celém kraji. V některých okresech České republiky však zůstaly střední školy otevřené.

V reakci na další šíření epidemie zakázala vláda od 14. října 2020 osobní přítomnost žáků ve středních školách (s výjimkou praktických škol jednoletých a dvouletých) a konzervatořích na území celé České republiky. Po jejich krátkém otevření v prosinci 2020, kdy prezenční a distanční výuka probíhala rotačně (střídání celých tříd po týdnech), uzavření škol od ledna 2021 pokračovalo. Střední školy a konzervatoře plně obnovily prezenční výuku až 24. května 2021. Přítomnost žáků ve školách byla podmíněna podstoupením preventivního antigenního testu na přítomnost antigenu viru SARS-CoV-2 s frekvencí 2krát týdně.

Pedagogové i žáci navázali na zkušenosti s distanční výukou z jara 2020, přes veškerou snahu však nebylo možné ve školním roce 2020/2021 naplnit školní vzdělávací programy. Uzavření škol mělo největší dopad na praktickou výuku, jejíž absence je zejména u oborů vzdělání s výučním listem nenahraditelná. K posílení výuky odborného výcviku a odborných předmětů proto MŠMT opatřením obecné povahy umožnilo ředitelům škol rozhodnout, že některé předměty se ve 2. pololetí školního roku 2020/2021 pololetí již nebudou vyučovat a uvolněné vyučovací hodiny budou využity k posílení výuky předmětů potřebných k vykonání závěrečné a maturitní zkoušky. V kompetenci ředitelů středních škol bylo též rozhodnout o realizaci praktického vyučování pro žáky posledních ročníků v průběhu letních prázdnin. V Pardubickém kraji uvedené možnosti využily 4 střední školy. Jedinou skupinou oborů vzdělání, jejichž žáci se v době uzavření škol mohli praktické výuky účastnit, byly obory zdravotnické. Vzhledem ke změně podmínek možnosti konat závěrečnou či maturitní zkoušku MŠMT opatřením obecné povahy upravilo, že opakovat ročník může každý žák posledního ročníku, tedy i ten žák, který prospěl v obou pololetích školního roku 2020/2021.

V říjnu 2020 uložila vláda plnoletým žákům zdravotnických a sociálních oborů vzdělání pracovní povinnost poskytování péče ve zdravotnických zařízeních a v zařízeních sociálních služeb po dobu trvání nouzového stavu. V Pardubickém kraji byla pracovní povinnost nařizována pouze žákům sociálních oborů vzdělání, a to vždy po předchozí domluvě. Žáci zdravotnických oborů pomáhali v nemocnicích v rámci pravidelné praktické výuky.

5.3.4 Vyšší odborné vzdělávání

Absolventi středních škol, kteří získali střední vzdělání s maturitní zkouškou, mohou pokračovat ve vzdělávání na vyšších odborných školách. Úspěšným ukončením příslušného akreditovaného vzdělávacího programu je dosaženo stupně vyššího odborného vzdělání. Vyšší odborné vzdělávání rozvíjí a prohlubuje znalosti a dovednosti studenta získané ve středním vzdělávání a poskytuje všeobecné a odborné vzdělání a praktickou přípravu pro výkon náročných činností.

Ve školním roce 2020/2021 poskytovaly vyšší odborné vzdělávání 4 školy zřizovaných Pardubickým krajem, 1 škola soukromá a 1 škola zřízená Ministerstvem obrany. V okrese Svitavy zřizuje Ministerstvo obrany České republiky Vojenskou střední školu a Vyšší odbornou školu Ministerstva obrany v Moravské Třebové. Tato škola má studenty v akreditovaném vzdělávacím programu Ochrana vojsk a obyvatelstva při krizových situacích v kombinované formě vzdělávání. Vzhledem ke specifiku zřizovatele nejsou známy podrobnější informace o počtu studentů.

Vzhledem k nízkému zájmu uchazečů o studium 3 vyšší odborné školy v Pardubickém kraji nepřijímaly studenty do 1. ročníku. V průběhu školního roku dvě z nich podaly žádost o výmaz součásti vyšší odborné školy z rejstříku škol a školských zařízení s účinností od 1. září 2021. Počet vyšších odborných škol ve školním roce 2020/2021 v jednotlivých okresech Pardubického kraje uvádí tabulka 13.

Tabulka č. 11: Počet vyšších odborných škol podle zřizovatele v okresech Pk

Zřizovatel	Počet vyšších odborných škol v okresech				Celkem
	Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí n. O.	
Kraj	1	1	1	1	4
Soukromník	0	1	0	0	1
Ministerstvo obrany ČR	0	0	1	0	1
Celkem	1	2	2	3	6

Zdroj: KÚ Pardubického kraje, OŠ

Vyšší odborné školy zřizované Pardubickým krajem jsou součástí právnické osoby vykonávající současně také činnost střední školy, což umožňuje zajistit provoz těchto škol po personální i materiální stránce. Jediná samostatná je soukromá Vyšší odborná škola – Diplomovaný oční technik, s.r.o. v Pardubicích, která nabízí pouze jeden akreditovaný vzdělávací program Diplomovaný oční optik v dálkové formě vzdělávání. Přehled o kapacitách vyšších odborných škol (o nejvyšším povoleném počtu studentů zapsaném v rejstříku škol a školských zařízení na součásti VOŠ) a o jejich využití ve školním roce 2020/2021 Pardubickém kraji je uveden v tabulce č. 12.

Tabulka č. 12: Kapacita a počet studentů vyšších odborných škol Pk

Vyšší odborné školy	Kapacita škol	Počet studentů	Naplněnost škol
Zřizované Pardubickým krajem	1 210	740	61,2 %
Soukromé	90	34	37,8 %
Celkem	1 300	774	59,6 %

Zdroj: KÚ Pardubického kraje, OŠ

Studium vyšší odborné školy je pro mnohé studenty nepřijaté na vysokou školu pouze dočasným řešením a započaté studium nedokončí. Celkem 24,3 % studentů nepokračovalo ve školním roce 2020/2021 ve studiu, které zahájili v předchozím školním roce.

Přehled o počtu škol poskytujících vyšší odborné vzdělávání a počtu studentů na součásti vyšší odborné školy v jednotlivých okresech Pardubického kraje ve školním roce 2020/2021 je uveden v tabulce 13.

Tabulka č. 13: Počet VOŠ a studentů vzdělávaných na součásti vyšší odborná škola

Vyšší odborná škola (zkrácený název)	Počet studentů
Okres Chrudim – 1 vyšší odborná škola:	28 (0)
SŠ zemědělská a VOŠ Chrudim	28 (0)
Okres Pardubice – 2 vyšší odborné školy:	137 (103)
Střední průmyslová škola elektrotechnická a VOŠ Pardubice	103 (103)
Vyšší odborná škola – Diplomovaný oční optik, s.r.o., Pardubice	34 (0)
Okres Svítavy – 1 vyšší odborná škola:	565 (355)
VOŠ pedagogická a Střední pedagogická škola Litomyšl	565 (355)
Okres Ústí nad Orlicí – 1 vyšší odborná škola:	44 (44)
VOŠ a SŠ zdravotnická a sociální Ústí nad Orlicí	44 (44)

Poznámka: V závorce je uveden počet studentů v denní formě vzdělávání.

Zdroj: KÚ Pardubického kraje, OŠ

Také vyšší odborné školy byly z důvodu epidemie virového onemocnění Covid-19 po většinu školního roku 2020/2021 uzavřeny. V souvislosti s vyhlášením nouzového stavu na území ČR a s epidemiologickou situací v kraji nařídila Krajská hygienická stanice Pardubického kraje od 5. října 2020 uzavření vyšších odborných škol v celém kraji. V některých okresech České republiky však zůstaly vyšší odborné školy otevřené.

V reakci na další šíření epidemie zakázala vláda od 14. října 2020 osobní přítomnost studentů ve vyšších odborných školách na území celé České republiky. Po krátkém otevření VOŠ v prosinci 2020, kdy probíhala prezenční a distanční výuka rotačně (střídání studijních skupin po týdnech), uzavření VOŠ od ledna 2021 pokračovalo. Vyšší odborné školy plně obnovily prezenční výuku až 24. května 2021. Přítomnost studentů ve školách byla podmíněna podstoupením preventivního antigenního testu na přítomnost antigenu viru SARS-CoV-2 s frekvencí 2krát týdně.

Studentů zdravotnických a sociálních oborů vyšších odborných škol se rovněž týkala pracovní povinnost poskytování péče ve zdravotnických zařízeních a v zařízeních sociálních služeb uložená vládou v říjnu 2020 po dobu trvání nouzového stavu. V Pardubickém kraji byla pracovní povinnost nařizována pouze studentům sociálních oborů vzdělání, a to vždy po předchozí domluvě. Většina studentů zdravotnických oborů pracovala v nemocnicích v rámci svého pracovního úvazku.

5.3.5 Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

Dětem, žákům nebo studentům se speciálními vzdělávacími potřebami byla poskytována konkrétní podpůrná opatření většinou na základě doporučení školského poradenského zařízení (podpůrné opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení). Podpůrná opatření spočívala zejména v poradenské pomoci škol a poradenských zařízení, úpravě organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, úpravě podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání, vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu, využití asistenta pedagoga nebo dalšího pedagogického pracovníka. Vedle využívání speciálních metod, postupů a forem vzdělávání byly žákům se speciálními vzdělávacími potřebami v rámci podpůrných opatření poskytovány kompenzační pomůcky, speciální učebnice a speciální učební pomůcky.

Ve školním roce 2020/2021 zřizoval Pardubický kraj 12 speciálních škol, obce 2 školy a 1 škola měla soukromého zřizovatele. Na součásti mateřská škola speciální se celkem vzdělávalo 39 dětí, na součásti základní škola speciální 961 žáků a na součásti střední škola v oborech Praktická škola jednoletá a Praktická škola dvouletá se vzdělávalo 106 žáků. Ve školním roce 2020/2021 se v denní formě ve středních školách vzdělávalo celkem 21 153 žáků, z toho bylo 1 618 žáků (tj. 7,6 %) se speciálními vzdělávacími potřebami.

Ve školním roce 2020/2021 byla v souvislosti s epidemií virového onemocnění Covid-19 situace v ČR na podzim a v zimě natolik kritická, že opakovaně došlo i k uzavření speciálních škol. Školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona přešly na distanční výuku od 2. listopadu 2020 a žáci se do škol vrátili 16. listopadu 2020. S ohledem na stoupající počet nakažených došlo k opětovnému uzavření škol 1. března a otevřeny byly až 12. dubna 2021. Speciální školy v Pardubickém kraji zabezpečovaly distanční vzdělávání žáků a zároveň žákům s těžkým stupněm mentálního postižení či autismem poskytovaly vysokou míru alternativních možností výuky. Vzdělávání v tomto režimu bylo pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami velmi náročné, proto s nimi učitelé pracovali zejména individuálně. Některé školy po dobu uzavření zapůjčovaly žákům speciální učebnice a stěžejní pomůcky do domácího prostředí.

Ve školním roce 202/2021 se ve středních školách vzdělávalo 19 nadaných žáků, z toho 5 mimořádně nadaných, jejichž nadání bylo potvrzeno na základě vyšetření školským poradenským zařízením.

Přístup škol k podpoře nadaných dětí a žáků je individuální. Výuka je zaměřena zejména na obohacování učiva, zadávání rozšiřujících a náročnějších úkolů. Nadaní žáci jsou také aktivně zapojováni do olympiád, přehlídek a vědeckotechnických festivalů. V posledních letech se zvyšuje povědomost rodičů a škol o možnostech podpory a začínají se více obracet na pedagogicko-psychologické poradny s žádostmi o identifikaci nadání dětí a žáků. Poradenská zařízení doporučují při rozvoji nadaných a jejich vedení využívat další podpůrná opatření (pedagogické intervence, vhodné pomůcky, hostování ve vyšším ročníku, individuální vzdělávací plán).

Ve školním roce 2020/2021 nebyly ve statistických výkazech uvedeny nadané děti v předškolním vzdělávání, v základním vzdělávání bylo vykázáno 84 nadaných žáků (z toho 28 žáků mimořádně nadaných) a ve středním vzdělávání 16 nadaných (z toho 9 žáků mimořádně nadaných). Ve školních družinách a školních klubech bylo zapsáno 10 nadaných účastníků (z toho 1 mimořádně).

Podporu pedagogů v oblasti inkluze aktuálně zajišťuje individuální projekt systémový *Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi*, který běží pod hlavičkou Národního pedagogického institutu. Projekt se zaměřuje na zajištění podpory implementace *Akčního plánu inkluzivního vzdělávání* (APIV). Toho chce dosáhnout především prostřednictvím posílení osobnostních a profesních kompetencí pedagogických pracovníků potřebných k realizaci společného vzdělávání v předškolním, základním, středním, zájmovém a neformálním vzdělávání a dále realizací informační a osvětové kampaně zaměřené na školy, odbornou a širokou veřejnost.

5.3.6 Zájmové a mimoškolní vzdělávání

Nedělitelnou součástí vzdělávacího systému je rovněž oblast zájmového a mimoškolního vzdělávání. Zájmové vzdělávání poskytuje účastníkům smysluplné naplnění volného času různorodými druhy činností a aktivit. Účastníky zájmového vzdělávání jsou děti, žáci a studenti, mohou jimi být i pedagogičtí pracovníci či ostatní dospělí. Uskutečňuje se ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání – střediscích volného času (SVČ), zejména v domech dětí a mládeže (DDM), školních družinách (ŠD) a školních klubech (ŠK). Zájmové vzdělávání zhodnocuje volný čas, rozvíjí vnitřní motivaci jedince ke vzdělávání, napomáhá k rozvoji osobního potenciálu jednotlivce, a to vše pod odborným pedagogickým vedením. Zájmové a neformální vzdělávání poskytuje příležitost k rozvoji měkkých dovedností a současně k upevňování klíčových kompetencí uplatňovaných v osobním i profesním životě.

Ve školním roce 2020/2021 vykonávalo zájmovou činnost 17 středisek volného času (DDM) zřizovaných obcemi a 1 zřizované soukromým subjektem. Počet DDM se v posledních letech nezměnil.

V důsledku rostoucího zájmu dětí a jejich rodičů o aktivity spojené se zájmovým vzděláváním, docházelo u SVČ k rozšiřování nabídky a změně její struktury s ohledem na aktuální trendy a místní poptávku. Počet účastníků zájmového vzdělávání postupně narůstal jak v pravidelné, tak i nepravidelné činnosti. V rámci letní táborové činnosti byl zaznamenán zvýšený zájem především o příměstské tábory. **Zájmová činnost v SVČ probíhala následujícími formami:**

Pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost

Ve školním roce 2020/2021 bylo přijato do 1 507 zájmových útvarů v pravidelné zájmové činnosti 13 817 dětí, žáků, studentů a ostatních).

Příležitostná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost

V rámci této formy zájmového vzdělávání se uskutečnilo od 1. 9. 2020 do 31. 8. 2021 celkem 671 příležitostných akcí, kterých se zúčastnilo 62 509 dětí, žáků a dospělých (významné snížení oproti období před pandemií bylo důsledkem epidemiologických opatření).

Táborová a další činnost spojená s pobytem

Od 1. 9. 2020 do 31. 8. 2021 proběhlo 210 pobytových akcí s celkovým počtem 50315 účastníků, a to především v době prázdnin. Velké oblibě se těšily městské a příměstské tábory, kterých se uskutečnilo 150 za účasti 3 163 dětí.

Další činnosti zájmového vzdělávání

Další činnosti zájmového vzdělávání navštívilo od 1. září 2020 do 31. srpna 2021 celkem 12 735 účastníků, z toho osvětové a informační činnosti 13 813 účastníků a spontánní činnosti 32 487 účastníků.

Epidemie virového onemocnění Covid-19 negativně ovlivnila možnosti organizování příležitostných aktivit a dalších činností zájmového vzdělávání. Domy dětí a mládeže organizovaly akce zaměřené na primární prevenci rizikového chování dětí a mládeže, nabízely například poznávací venkovní hry pro širokou veřejnost, spolupracovaly se základními školami a podílely se na péči o nadané žáky, zajišťovaly doučování žáků a jejich přípravu na přijímací zkoušky na střední školy. Některá střediska volného času ve spolupráci se školami a dalšími institucemi zajišťovala okresní a krajská kola soutěží v zájmovém vzdělávání, které vyhláší MŠMT pro žáky základních a středních škol. Tyto soutěže probíhaly distanční formou.

Školní družiny a školní kluby

Ve školním roce 2020/2021 působilo v Pardubickém kraji 249 školních družin, z toho 227 zřizovaných obcí, 12 krajem, 9 soukromníkem a 1 církví. V předchozím školním roce o 1 více, a to zřizovanou obcí. Zapsaných účastníků bylo celkem 14 476 žáků, z toho 15 173 žáků 1. stupně ZŠ.

Ve školním roce 2020/2021 působilo v Pardubickém kraji 15 školních klubů, z toho 11 zřizovaných obcí, 2 soukromníkem a 2 církví. Zapsaných účastníků bylo celkem 436, z toho 189 z 2. stupně ZŠ a 188 z 1. stupně ZŠ a 59 z nižšího stupně 8letých gymnázií.

Soutěže a přehlídky v zájmovém vzdělávání

Soutěže a přehlídky v zájmovém vzdělávání pro žáky základních a středních škol úzce navazují na vzdělávací oblasti a obory. Jsou vyhlašovány MŠMT v souladu s § 111 odst. 2 školského zákona a vyhláškou č. 55/2005 Sb., o podmínkách organizace a financování soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání. Struktura soutěží je víceúrovňová a závazná kola (školní, okresní, krajská, ústřední), kdy MŠMT stanovuje ve vyhlášce harmonogram a ve spolupráci s celostátními garanty podrobnosti k obsahovému a organizačnímu zabezpečení soutěží a přehlídek. Některé soutěže mají mezinárodní návaznost. Prostřednictvím soutěží probíhá vyhledávání nadaných žáků. Soutěže vytvářejí motivující prostředí, prostor pro sebereflexi žáků i pedagogů a napomáhají jejich osobnostnímu rozvoji.

Pro školní rok 2020/2021 zařadilo MŠMT do přehledu vyhlášených soutěží ty soutěže, které lze podle vyjádření pořadatelů uspořádat zcela distančně. Kromě předmětových olympiád se konaly některé umělecké soutěže a ostatní zejména vědomostního charakteru. Soutěže žáků základních uměleckých škol a sportovní soutěže byly zrušeny.

Ohodnocení vynikajících umístění žáků v předmětových a odborných soutěžích je každoročně součástí *Programu podpory nadaných žáků*, který vyhlašuje Pardubický kraj s cílem podporovat zájmy žáků a napomáhat k identifikaci a uplatnění jejich nadání. Součástí programu je udílení ceny *Mladý talent Pardubického kraje* ve 2 kategoriích – pro základní a střední školy. Návrhy na ocenění podávají školy a hlavními kritérii pro udělení ceny jsou vynikající výsledky žáků dosažené v celostátních a mezinárodních soutěžích. V roce 2020 byl vyhlášen 13. ročník. Přijato bylo 37 návrhů, z nichž komise vybrala 17 nominovaných žáků (všichni v kategorii pro střední školy), kterým byla udělena cena Mladý talent Pardubického kraje. Šest žáků, kteří se umístili do 3. místa v ústředních a mezinárodních kolech soutěží MŠMT, obdrželo pamětní list. S ohledem na nepříznivou epidemiologickou situaci nebylo slavnostní předání cen realizováno koncem roku 2020, ale uskutečnilo se až v červnu 2021.

Na podporu okresních a krajských kol soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání distanční formou v roce 2021 vyhlásilo MŠMT dotační program. Oprávněnými žadateli o dotaci byly kromě krajů také školy, střediska volného času a další školská zařízení nezřizovaná krajem. Z rozpočtu kraje byly dále uvolněny další finanční prostředky, a to zejména na koordinaci soutěží, činnost odborných krajských komisí, odborných garantů, okresních metodiků, administrátorů a dále na správu a servis informačního systému soutěží.

Na organizaci soutěží se podílelo 6 středisek volného času zřizovaných obcemi (DDM Chrudim, DDM ALFA Pardubice, DDM BETA Pardubice, SVČ Svitavy, DDM Česká Třebová, DDM Ústí nad Orlicí) a 1 školské zařízení zřizované Pardubickým krajem (Centrum celoživotního vzdělávání – zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Pardubického kraje), které zajišťovalo také koordinaci spolupráce organizátorů nižších a vyšších článků a metodickou podporu školám a účastníkům. Střediska volného času uspořádala, stejně jako v předchozích letech, většinu okresních a krajských kol předmětových soutěží, kterých se zúčastnilo 8 069 žáků. Převážná většina soutěží se konala distančně.

Evidence školních, okresních a krajských kol soutěží a jejich účastníků byla zajištěna prostřednictvím elektronického systému. Tento on-line systém slouží k přihlašování žáků do soutěží, evidenci nákladů na jednotlivé soutěže a efektivní komunikaci mezi subjekty zapojenými do organizace a realizace soutěží na všech úrovních. Pro školy, účastníky a veřejnost je zdrojem informací o soutěžích, například o jejich termínech, propozicích, pokynech organizátorů a výsledcích.

Ve školním roce 2020/2021 probíhal za finanční podpory Pardubického kraje XIII. ročník Programu vytváření a rozvíjení zájmu žáků o vědecké a technické obory v Pardubickém kraji. Ten navazoval na předchozí ročník, který byl z důvodu nepříznivé epidemiologické situace přerušen. Hlavním cílem bylo dokončení soutěže vědeckých a technických projektů, organizace letní školy mladých vědců a dovybavení školních klubů robotiky mechatronickými stavebnicemi.

5.3.7 Další vzdělávání pedagogických pracovníků

Pardubický kraj podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků jako klíčové systémové a efektivní opatření ke zvýšení kvality vzdělávání a vzdělávací soustavy kraje a další vzdělávání pracovníků ve veřejné správě, které vede ke kvalitnímu a efektivnímu výkonu veřejné správy jako služby obyvatelům kraje. V rámci podpory odborného vzdělávání proto kraj dále usiluje o vytvoření podmínek pro koordinovanou spolupráci škol, školských zařízení a dalších institucí v oblasti poskytování rekvalifikací pro široké spektrum cílových skupin.

V souladu s platným zněním zákona č. 563/2014 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, mají pedagogičtí pracovníci po dobu výkonu své pedagogické činnosti povinnost dalšího vzdělávání, kterým si obnovují, udržují a doplňují kvalifikaci. Vedle prohlubování své kvalifikace se mohou pedagogičtí pracovníci účastnit dalšího vzdělávání, kterým si zvyšují kvalifikaci (získávají, rozšiřují). Současně vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, definuje **tři druhy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků**:

- studium ke splnění kvalifikačních předpokladů (studium v oblasti pedagogických věd, studium pedagogiky, studium pro asistenty pedagoga, studium pro ředitele škol a školských zařízení, studium k rozšíření odborné kvalifikace)
- studium ke splnění dalších kvalifikačních předpokladů (studium pro vedoucí pedagogické pracovníky, studium k výkonu specializovaných činností)
- studium k prohlubování odborné kvalifikace (průběžné vzdělávání)

Pardubický kraj zřizuje **Centrum celoživotního vzdělávání – zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Pardubického kraje** za účelem poskytování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení (DVPP) podle § 115 školského zákona, zároveň za účelem poskytování celoživotního vzdělávání, pořádání odborných kurzů, školení a jiných vzdělávacích akcí.

Centrum pokračovalo ve školním roce 2020/2021 v zajišťování služeb v rámci poskytování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení. Z počtu 139 realizovaných vzdělávacích programů jich 57 proběhlo prezenční formou a 82 online formou. Přehled těchto aktivit obsahuje tabulka č. 14.

Tabulka č. 14: Realizované aktivity DVPP podle obsahových priorit

Prioritní okruh DVPP	Počet aktivit		Počet účastníků		Počet osobohodin	
	Celkem	Podíl	Celkem	Podíl	Celkem	Podíl
Efektivní řízení škol	16	11,52	207	10,34	959	3,46
Oborové činnosti	43	30,95	547	27,32	4 062	14,67
Celoživotní vzdělávání	3	2,15	84	4,20	355	1,28
Udržitelný rozvoj	2	1,43	14	0,70	147	0,53
Zkvalitňování a modernizace výuky	14	10,07	118	5,89	828	2,99
Rovnost příležitostí ke vzdělávání	48	34,53	786	39,26	5 107	18,43
Kvalifikační vzdělávání	7	5,03	143	7,15	15 685	56,62
Kariérové poradenství	6	4,32	103	5,14	560	2,02
Celkem	139	100	2 002	100	27 703	100

Zdroj: KÚ Pardubického kraje, OŠ

Pro hodnocení účinnosti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a meziroční srovnání je základním ukazatelem počet osobohodin (tj. celkový počet hodin absolvovaných všemi účastníky vzdělávání). Tento ukazatel odstraňuje vliv rozsahu aktivit (4 až 120 hodin).

5.3.8 Další vzdělávání dospělých v rámci celoživotního učení

Další vzdělávání v rámci celoživotního učení je průběžný vzdělávací proces získávání a rozvoje vědomostí, intelektových schopností a praktických dovedností nad rámec počátečního vzdělávání, zpravidla navazující na pracovní praxi. Celoživotní učení zahrnuje každé studium během života, může být realizováno formou organizovanou (formálně), prostřednictvím individuální zájmové činnosti (neformálně) nebo spontánně, bezděčně (informálně).

Do celoživotního vzdělávání v Pardubickém kraji bylo zapojeno celkem 25 středních škol. V uplynulých letech získaly některé střední školy statut autorizované osoby pro různé obory a rozvíjely tak příležitosti a nabídku celoživotního učení. Právo organizovat a provádět zkoušky podle Národní soustavy kvalifikací z příslušné profesní kvalifikace a vydávat o tom dle zákona č. 179/2006 Sb. stanovená osvědčení má 18 středních škol. Celoživotní vzdělávání je poskytováno zpravidla v oblastech, které jsou součástí vyučovaných studijních a učebních oborů dané školy. Vzdělávací aktivity jsou zaměřeny na různé typy rekvalifikačních kurzů pro získání profesní kvalifikace, kurzů pro veřejnost (i bez akreditace), seminářů a v neposlední řadě rovněž na vzdělávání seniorů (tzv. univerzita třetího věku). Nabídku školy přizpůsobují aktuálním požadavkům zaměstnavatelů, případně potřebám trhu práce v regionu. Pedagogičtí pracovníci středních škol jsou současně zapojeni do spolupráce s dalšími organizacemi z oblasti vzdělávání a celoživotního učení.

Další vzdělávání v rámci celoživotního učení bylo ve školním roce 2020/2021 výrazně omezeno vzhledem k uzavření škol a nepříznivé epidemiologické situaci.

5.3.9 Souhrn

Z provedeného vstupního hodnocení stavu oblastí ovlivňující vzdělávání v krajském kontextu vyplývá, že demografický vývoj v Pardubickém kraji je prakticky shodný s vývojem v celé ČR, aktuálně je na straně jedné zasažen následky pandemie Covid-19 a na straně druhé se na něm rozhodně projeví silná migrační vlna uprchlíků z Ukrajiny. Hlavními znaky aktuálního demografického vývoje v kraji je stárnutí populace a současně také významný nárůst populace jak v důsledku stěhování v rámci republiky tak i probíhající imigrace cizinců. Příchod cizinců je jedním z faktorů, který bude ovlivňovat problematiku vzdělávání dospělých (čeština, odbornosti) i vzdělávání jejich dětí v základním a středním školství. Aktuální situace ve školství je významně ovlivněna vysokým příchodem dětí a žáků z Ukrajiny, v důsledku čehož musí školství řešit doposud nepoznané problémy. Kvalifikované zhodnocení aktuálního stavu a případné stanovení prognóz dalšího demografického vývoje a souvisejícího vývoje ve školství nelze v současnosti zodpovědně provést, neboť aktuálně prakticky neexistují jakékoliv podklady pro tuto činnost. Na řešení této situace se musí podílet i regionální a krajské školství v úzké spolupráci s nositeli Místních akčních plánů ve školství a Krajským akčním plánem ve vzdělávání.

Tradiční specializované průmyslové obory v Pardubickém kraji (elektrotechnický, chemický, strojírenský, kovodělný, potravinářský a textilní průmysl) byly v minulých letech doplněny poměrně vysokým podílem podniků, které jsou orientované na produkci dílů pro automobilový průmysl, zejména v Německu, přičemž zaměstnávají pracovníky s nižší kvalifikací. V případě recese, tak vznikne problém s jejich zaměstnaností. Je proto třeba, aby se školství spolupodílelo s dalšími partnery na změnách, jejichž důsledkem bude změna z nabídky levné pracovní síly na nabídku vysoce vzdělané pracovní síly pro sofistikovanou kvalitní výrobu. Společně s nastupujícími změnami, které přináší Práce 4.0, jde dlouhodobý proces, jehož výstupem by měli být všestranní pracovníci, vybavení kompetencemi pro 21. století, schopní rozhodovat a přejímat osobní zodpovědnost, současně zvládat spolupráci v kolektivu a průběžně se vzdělávat v procesu celoživotního učení.

Spolupráce škol a firem je jednou z cest, která umožňuje žákům, resp. studentům, seznámení s reálnou podobou práce ve firmě, mající obdobné zaměření, jako je jejich studijní obor. Rovněž je velmi přínosná spolupráce některých firem s výzkumem a současně se školami, která může přinést potřebné podněty pro žáky, při jejich volbě povolání, i pro učitele, při udržování kontaktu s reálnou praxí a jejím dalším směřováním. Významní zaměstnavatelé v kraji jsou mezi těmi firmami, které se této spolupráci se školami, resp. spolupráci s výzkumem a školami, věnují.

Hodnocení stavu oblastí ovlivňující vzdělávání v krajském je zpracováváno, z hlediska hospodářství a především z hlediska ne/zaměstnanosti, ve zcela specifickém období. Nezaměstnanost v Pardubickém kraji již nemá prakticky kam klesnout, aktuálně je nejnižší z celé ČR a volných míst je cca 5x více. Nejvyšší poptávka je po středoškolských pracovnících v technických oborech a řemeslnících technických a stavebních oborů. Přestože nezaměstnanost v Pardubickém kraji je aktuálně nejnižší v republice, stále se projevuje dlouhodobý jev, kdy nezaměstnanost čerstvých absolventů je vyšší, jak krajský průměr. I z tohoto důvodu je nezbytné, aby absolventi středních škol byli připraveni nabídnout kvalitní praktické znalosti a dovednosti, odpovídající požadavkům rychle se vyvíjejících oborů. Firmy také dlouhodobě hledají strojírensky vysokoškolsky vzdělané odborníky, Univerzita Pardubice však nemůže konkurovat školám se strojírenskými fakultami. Toto je však problematika, kterou střední školství přímo ovlivnit nemůže.

Z výše uvedených hodnocení vyplývá, že střední školy by měly ještě více než dosud reagovat na to, co region potřebuje, je třeba rozvíjet i celoživotní učení a připravovat již nyní žáky na skutečnost, že v průběhu svého pracovního života budou měnit několikrát svoji profesi. Střední škola by měla rozvíjet kompetence žáků, které získali na základní škole a navázat na ně kompetencemi pro 21. století. Současně je třeba, aby se zvyšovala finanční, ekonomická a jazyková gramotnost obyvatel, i zde by měly střední školy hrát důležitou roli.

Krajský akční plán ve vzdělávání čerpá z těchto zjištění. Přičemž podněty budou zapracovány do prioritizace potřeb KAP III.

- **Prohloubit spolupráci s MAP v kraji.**
- **Ve vztahu k problematice Práce 4.0 připravit aktuální podněty pro školy.**
- **Podpořit spolupráci škol a firem na různých úrovních a to od MŠ.**
- **Podpořit spolupráci škol s výzkumnými centry všech sektorů.**
- **Cíleně pracovat jak s mimořádně nadanými žáky, tak se žáky talentovanými.**
- **Podpořit sdílení informací o vývoji na trhu práce mezi školami a aktéry trhu práce.**

6. Vyhodnocení uplatňování klíčových témat KAP (oblastí intervence)

6.1 Rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity

6.2 Polytechnické vzdělávání

6.3 Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

6.4 Kariérové poradenství

6.5 Podpora čtenářské gramotnosti a podpora matematické gramotnosti

**6.6 Rozvoj potenciálu každého dítě/žáka/studenta/účastníka
neformálního vzdělávání (Podpora individualizace výuky a
vyššího využívání didaktických postupů umožňujících
vzdělávání heterogenních kolektivů)**

6.7 Podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání

6.8 Spolupráce KAP a MAP